

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และทักษะการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร” อาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการสื่อสาร
2. แนวคิดการเปิดรับข่าวสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ และทักษะคติ
4. แนวคิดเรื่องเพศศึกษา
5. แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องการสื่อสาร

ความหมายของการสื่อสาร

คำศัพท์ว่า Communication หรือภาษาไทยว่า การสื่อสาร นั้น มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน เช่น อริสโตเติล (Aristotle) ให้คำจำกัดความว่า การสื่อสาร คือการแสวงหา “วิธีการชักจูงใจที่พึงมีอยู่ทุกรูปแบบ”

ปรมะ สตะเวทิน ให้คำจำกัดความว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสาร (Message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร (Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel)

กรีซ สืบสนธิ์ ให้คำจำกัดความว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดที่ไม่หยุดนิ่ง มีการรับรู้และโต้ตอบ การถ่ายทอดสาระ (ข่าวสาร, ข้อมูล, ความคิด, อารมณ์, ความรู้สึก) จะเป็นไปตามทักษะประสบการณ์ ความรู้ ความสนใจทั้งของผู้ส่งสารและผู้รับสาร (ผู้ฟัง, ผู้ชม) จะเป็นผู้ตีความกำหนดความหมาย สิ่งที่เขาได้ยิน ได้เห็น ได้รับรู้ บางครั้งจึงพูดกันว่า ผู้รับสาร คือ ผู้กำหนดสาร คนฟังหลายคน ก็จะตีความออกไปหลายทาง (เข้าใจไม่ตรงกัน) ซึ่งเป็นอุปสรรคหรือปัญหาใน

การสื่อสารที่เกิดขึ้นเสมอ ผู้ส่งสารจึงต้องระมัดระวังในการเสนอสาร โดยปรับให้เหมาะสมกับผู้ฟัง แต่ไม่ได้หมายความว่า จะต้องแก้ไขสารเพื่อเอาใจผู้ฟัง

เสถียร เชนประทับ (2538) ให้คำจำกัดความว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการที่ความคิดหรือข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประเภทของผู้รับสาร

จอร์จ เอ มิลเลอร์ (George A. Miller) ให้คำจำกัดความว่า การสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

เอเวอเรท เอ็ม โรเจอร์ส และ เอฟ ฟลอยด์ ชูเมคเกอร์ (Everett M. Rogers and F. Floyd Shoemaker) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการซึ่งสารถูกส่งจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

ชาร์ลส์ อี ออสกู๊ด (Charles E. Osgood) ในความหมายโดยทั่วไปแล้ว การสื่อสาร เกิดขึ้นเมื่อฝ่ายหนึ่ง คือผู้ส่งสาร มีอิทธิพลต่ออีกฝ่ายหนึ่ง คือ ผู้รับสาร โดยใช้สัญญาณต่าง ๆ ซึ่งถูกส่งผ่านสื่อที่เชื่อมระหว่างสองฝ่าย

ซึ่งจากคำจำกัดความดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแม้จะมีผู้ให้ความหมายของคำว่า การสื่อสาร แตกต่างกันไป แต่ทุกคำนิยามหรือคำจำกัดความ จะอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเดียวกัน กล่าวคือ การสื่อสารของมนุษย์ จะต้องประกอบด้วยสองฝ่ายที่มีความสัมพันธ์ คือฝ่ายผู้ส่งสารฝ่ายหนึ่ง กับฝ่ายผู้รับสารอีกฝ่ายหนึ่ง การสื่อสารจึงจะเกิดขึ้นได้โดยส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ (Message) ผ่านทางสื่อ (Channel)

วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

การสื่อสารของมนุษย์ ประกอบไปด้วยฝ่ายผู้ส่งสาร กับฝ่ายผู้รับสาร ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการสื่อสารจึงต้องมอง 2 แง่มุม คือ ในแง่มุมของฝ่ายผู้ส่งสาร (Source) กับแง่มุมของฝ่ายผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งโดยทั่วไป เราสรุปวัตถุประสงค์ของการสื่อสารทั้งสองฝ่าย ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 : วัตถุประสงค์ของการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสาร กับ ผู้รับสาร

วัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร	วัตถุประสงค์ของผู้รับสาร
1. เพื่อแจ้งให้ทราบ (Inform)	1. เพื่อทราบ (Understand)
2. เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (Teach or Educate)	2. เพื่อศึกษา (Learn)
3. เพื่อความบันเทิง (Please or Entertain)	3. เพื่อความพอใจ (Enjoy)
4. เพื่อเสนอหรือชักจูงใจ (Prepose or Persuade)	4. เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ (Dispose or Decide)

ซึ่งวัตถุประสงค์ของการสื่อสารดังกล่าวข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารจะประสบความสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพ จะต้องดำเนินการให้วัตถุประสงค์ทั้งของผู้รับ และวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารตรงกัน เช่น ผู้ส่งสาร ต้องการสื่อสารเพื่อการจูงใจ ให้ผู้รับสารเกิดการตัดสินใจ เป็นต้น ผู้ส่งสารสื่อสารโดยการโฆษณาสินค้า เพื่อจูงใจให้ผู้รับสารตัดสินใจซื้อสินค้านั้น แต่ปรากฏว่าผู้รับสารไม่เกิดการตัดสินใจ แต่กลับเพียงแต่รับทราบเท่านั้น เป็นต้น ซึ่งเท่ากับว่า การสื่อสารครั้งนี้ ประสบความล้มเหลว (Communication Breakdown) ดังนั้น จึงต้องตระหนักการใช้การสื่อสารให้ถูกต้องเพื่อเสริมสร้างให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารได้อย่างเต็มที่

องค์ประกอบของกระบวนการการสื่อสาร : ตัวกำหนดประสิทธิผลของการสื่อสาร

เบอร์โล (Berlo) กล่าวว่า การที่การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของกระบวนการการสื่อสาร คือผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร ว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด ประสิทธิภาพขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

1. ปัจจัยของผู้ส่งสาร

1.1 คุณสมบัติในด้านทักษะการสื่อสาร

ในทัศนะของ เบอร์โล (Berlo) ทักษะการสื่อสารที่มีลักษณะเป็นเชิงวัจนะ และเชิงอวัจนะ เป็นทักษะที่จำเป็นต่อตัวผู้ส่งสารใน 2 ทาง คือ ประการแรกทักษะในการสื่อสารเหล่านี้จะมีผลต่อความสามารถในการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการสื่อสารของผู้ส่งสารเอง ผู้ส่งสารจะเข้าใจความต้องการของตนเองจากกระบวนการคิด การใช้เหตุผล การใช้ภาษาต่าง ๆ และในประการที่ 2 ผู้ส่งสารจะสามารถเข้ารหัสสารซึ่งจะทำหน้าที่สื่อความหมายได้ตามที่ผู้ส่งสารต้องการด้วยการเลือกใช้ทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสม ความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสารของผู้ส่งสารเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าขาดทักษะเหล่านี้เสียแล้วผู้ส่งสารก็就会被จำกัด จะไม่สามารถทำการส่งสารให้

เป็นไปตามเป้าหมายที่ตนต้องการได้ หรืออาจทำได้แต่ไม่ประสบความสำเร็จเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันหากผู้รับสารไม่มีทักษะในการฟัง การอ่าน หรือการคิด เขาก็จะไม่สามารถรับสารและถอดรหัสสารที่ผู้ส่งสารเข้ารหัสและถ่ายทอดมาได้

ทักษะการสื่อสารของผู้ปกครองที่จะถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศให้กับลูกนั้น ผู้ปกครองจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารทั้งวัจนะภาษา และอวัจนะภาษา ซึ่งต้องการทักษะต่าง ๆ คือ

- ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจและใช้ภาษารวมทั้งปฏิกริยาตอบสนอง
- ความยืดหยุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรม หมายถึง ความสามารถที่จะเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างออกไป
- การจัดการเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การจัดการกับกระบวนการสนทนา เช่น ความสามารถในการริเริ่มสนทนา
- ทักษะทางสังคม หมายถึง การเอาใจเขามาใส่ใจเรา คือความสามารถที่จะคิดในสิ่งเดียวกัน และรู้สึกถึงอารมณ์เดียวกันกับผู้อื่น

1.2 ทักษะที่มีต่อตนเอง ต่อเรื่องที่จะทำการสื่อสาร และต่อผู้ส่งสารหรือรับสาร

ทัศนคติของผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะมีผลต่อการสื่อสาร ในที่นี้จะพิจารณาถึงทัศนคติของผู้ส่งสารและผู้รับสารใน 3 ด้านด้วยกัน คือ

1.2.1 ทัศนคติที่ผู้ส่งสารหรือผู้รับสารมีต่อตนเอง ผู้ส่งสารหรือผู้รับสารที่มีทัศนคติต่อตนเองในทางไม่ดีจะทำให้ขาดความเชื่อมั่นหรือคาดหมายผลของการสื่อสารในลักษณะที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น หรือบางครั้งอาจทำให้ไม่ต้องการที่จะทำการสื่อสารไปเลย เพราะคิดว่าตนจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ถ้าผู้ส่งสารหรือผู้รับสารมีทัศนคติต่อตนเองในทางที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก็จะมีผลดีต่อการสื่อสารเช่นเดียวกัน

1.2.2 ทัศนคติต่อเรื่องที่จะทำการสื่อสาร โดยปกติแล้วทัศนคติที่ผู้ส่งสารหรือผู้รับสารมีต่อเรื่องที่ตนสื่อสารมักจะถูกแสดงออกมาที่สาร ในการสื่อสารใด ๆ ก็ตาม ผู้ส่งสารควรจะมีทัศนคติต่อเรื่องที่จะทำการสื่อสารในทางที่ดี การสื่อสารจึงจะสัมฤทธิ์ผล ผู้รับสารเองก็เช่นกัน หากมีทัศนคติที่ดีต่อสาร โอกาสที่การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพก็มีมากขึ้น

1.2.3 ทัศนคติที่ผู้ส่งสารมีต่อผู้รับสาร และทัศนคติที่ผู้รับสารมีต่อผู้ส่งสาร ทัศนคติที่ผู้ส่งสารมีต่อผู้รับสารจะมีผลต่อพฤติกรรมการส่งสารที่ผู้ส่งสารแสดงออก ผู้ส่งสารที่มีทัศนคติไม่ดีต่อผู้รับสารจะทำให้เกิดความไม่อยากที่จะส่งสารหรือไม่เต็มใจที่จะสื่อสารด้วย ผู้รับสารที่มีทัศนคติไม่ดีต่อผู้ส่งสาร จะทำให้เกิดความไม่อยากที่จะรับสารหรือไม่เต็มใจที่จะสื่อสารด้วยเช่นกัน ทัศนคติของผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีต่อกันเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพในการสื่อ

สาร และเพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ส่งสารและผู้รับสารต้องพยายามกำจัดอคติที่มีต่อกันออกไปเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกัน

1.3 ระดับความรู้

ระดับความรู้เป็นคุณสมบัติประการสำคัญของผู้ส่งสาร ซึ่งอาจพิจารณาได้เป็น 3 ประเด็น

1.3.1 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสื่อสาร ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่ดีจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่ตนทำการสื่อสาร ความรู้เช่นนี้เกิดขึ้นจากการแสวงหา การค้นคว้า การเตรียมตัว

1.3.2 ความรู้ในวิธีการที่จะสื่อสาร ผู้ส่งสารจำเป็นจะต้องรู้ถึงวิธีการอันเหมาะสมในการที่จะสื่อสารในเรื่องนั้น ๆ ด้วย ผู้รับสารก็จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับรหัสของสารด้วย ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถเข้าใจสารที่ได้รับจากผู้ส่งสารได้เลย

1.3.3 ความรู้ในเรื่องกระบวนการสื่อสาร ผู้ส่งสารจะเกิดความเข้าใจว่าจะสื่อสารในเรื่องใดด้วยวิธีอย่างไร รู้ลักษณะของผู้รับสาร ผู้ส่งสารที่เข้าใจถึงข้อจำกัดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร รู้ลักษณะของผู้รับสาร รู้ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการสื่อสาร รู้วิธีการผลิตหรือจัดเตรียมสาร รู้จักกระบวนการของการสื่อสาร เหล่านี้จะทำให้ผู้ส่งสารสามารถที่จะคาดคะเนผลของการสื่อสาร ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการสื่อสาร อันจะเป็นการทำให้เกิดการเตรียมตัวที่จะเผชิญและแก้ปัญหาการสื่อสารไว้ได้ล่วงหน้า เช่นเดียวกับผู้รับสาร หากผู้รับสารไม่เข้าใจธรรมชาติของกระบวนการสื่อสาร โอกาสที่เขาจะไม่เข้าใจสาร หรือเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารผิดก็มีมาก

ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมาจะเป็นคุณสมบัติอันสำคัญที่จะทำให้ผู้ส่งสารได้รับการยอมรับ ได้รับความไว้วางใจจากผู้รับสาร เพราะความรู้จะเป็นส่วนที่นำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ อันจะมีผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสาร ในขณะที่เดียวกันความรู้ทั้ง 3 ด้านนั้นก็สำคัญสำหรับผู้รับสารในการทำความเข้าใจเป้าหมายของผู้ส่งสาร เข้าใจรหัสที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดมา อันจะทำให้การสื่อสารนั้น ๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 ความเข้าใจในระบบสังคมและวัฒนธรรม

โดยความเป็นจริงแล้วไม่มีผู้ส่งสารใด ๆ เลยที่ทำการสื่อสารโดยปราศจากพันธะผูกพันหรือเงื่อนไขใด ๆ ทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกคนต่างก็เป็นสมาชิกของสังคม มีหน้าที่และบทบาทในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมในระดับต่าง ๆ มีแบบแผนทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม มีรูปแบบพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับของสังคม มีความคาดหวังต่อตนเองและต่อผู้อื่น ๆ และก็เช่นเดียวกัน ผู้ส่งสารและผู้รับสารก็ย่อมต้องมีความเข้าใจว่าบุคคลอื่นก็มีพันธะผูกพันทางสังคมและวัฒนธรรมเช่นเดียวกับตนเหมือนกัน

เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคม การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคมจำเป็นจะต้องมีปทัสถาน (norms) และค่านิยม (value) สำหรับยึดถือในการประพฤติปฏิบัติต่อกัน เป็นแบบแผน

เดียวกันของคนในสังคมนั้น ๆ คนในระดับชั้นทางสังคมที่ต่างกัน พื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน จะทำการสื่อสารในลักษณะที่ต่างกัน ความเข้าใจในเรื่องนี้จะช่วยให้ผู้ส่งสารรู้จักหลีกเลี่ยงที่จะทำการสื่อสารใด ๆ ก็ตามอันอาจจะขัดต่อปทัสถานและค่านิยมของผู้รับสาร ซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จในการสื่อสารได้ ในขณะที่เดียวกันความเข้าใจในเรื่องนี้จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจและตีความหมายของสารจากผู้ส่งสารได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยของผู้รับสาร

2.1 ทักษะในการสื่อสาร

ในการรับสาร ผู้รับสารจะต้องมีความสามารถในการอ่าน ฟังและคิด มิฉะนั้นก็จะไม่สามารถรับและถอดรหัสสารของผู้ส่งสารได้ ในฐานะของผู้รับสารทักษะในการสื่อสารมีอิทธิพลต่อผู้รับสาร 2 ประการคือ 1) มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้รับสาร และความสามารถในการรับสาร ทักษะที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้รับสาร คือทักษะด้านภาษา 2) มีอิทธิพลต่อความสามารถของผู้รับสาร ในการถอดรหัส ซึ่งแสดงเจตนาหรือความคิดของผู้ส่งสาร ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการตีความหมายสาร

2.2 ทักษะคน

2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของสาร ผู้รับสารจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของสารที่ตนรับ หากผู้รับสารไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ผู้รับสารก็จะไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวของสารนั้นได้

2.2.2 ความรู้เรื่องกระบวนการสื่อสาร หากผู้รับสารไม่มีความรู้เรื่องกระบวนการสื่อสารผู้รับสารอาจเข้าใจสารผิด ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร รับสารได้ไม่ชัดเจน ตลอดจนตีความหมายของสารผิดพลาด

2.3 สถานภาพในสังคมและวัฒนธรรม

ผู้รับสารเป็นสมาชิกของสังคมและมีวัฒนธรรมของตน ผู้รับสารจึงมีบทบาท คักดีศรี ความเชื่อ พฤติกรรมที่พึงปฏิบัติ ค่านิยม ฯลฯ ของตน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการรับสาร และการตีความหมายของผู้รับสารซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิผลของการสื่อสารด้วย

3. ปัจจัยของสาร

ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดประสิทธิภาพของสารและประสิทธิผลของการสื่อสารมีอยู่ 3 ประการ คือ รหัสสาร (message code) เนื้อหาสาร (message content) และการจัดสาร (message treatment)

3.1 รหัสสาร สารที่ผู้ส่งสารส่งออกไปเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ข่าวสาร และวัตถุประสงค์ของตนนั้นจะต้องอาศัยรหัส (code) เป็นเครื่องมือถ่ายทอดให้ปรากฏ

3.2 เนื้อหาสาร หมายความว่าสิ่งที่เป็นสาระเรื่องราวของสารซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนาอารมณ์ และวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร องค์ประกอบของเนื้อหาสารก็คือสาร หรือประเด็นต่าง ๆ เมื่อนำเอาสาระหรือประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้มารวมกันเป็นโครงสร้าง ก็จะได้เนื้อหาสารทั้งหมด

3.3 การจัดสาร คือการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงรหัส และเนื้อหาสาร องค์ประกอบของการจัดสารคือรหัสและเนื้อหาสาร โครงสร้างของการจัดการ คือการเรียบเรียงรหัสและเนื้อหาสารเป็นรูปแบบที่เรากำหนดเพื่อส่งออกไปยังผู้รับสาร ซึ่งผู้ส่งสารแต่ละคนย่อมมีวิธีการในการจัดสารไม่เหมือนกัน สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดสารของผู้ส่งสารคือ

3.3.1 บุคลิกส่วนตัวของผู้ส่งสาร (Personality and Characteristics of the Source) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากทักษะในการสื่อสาร ทศนคติ ความรู้ วัฒนธรรมและสังคม ทำให้คนแต่ละคนมีลีลาในการจัดสารต่าง ๆ กันไป

3.3.2 ผู้รับสาร (The Receiver) ในการสื่อสารนั้น ผู้ส่งสารย่อมกำหนดผู้รับสาร เป้าหมายของตน และในการจัดสารนั้นผู้ส่งสารจะต้องคำนึงถึงผู้รับสารของตนอยู่เสมอว่าเป็นใคร มีลักษณะอย่างไร มีความสนใจเรื่องอะไร มีความรู้อย่างไร ทั้งนี้เพื่อผู้ส่งสารจะได้จัดสารให้เหมาะสมกับผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถถอดรหัสได้ง่าย และสามารถเข้าใจความหมายของสารได้ถูกต้อง เพื่อผู้ส่งสารจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ของตน

4. ปัจจัยของสื่อ

สื่อเป็นตัวเชื่อมผู้ส่งสารกับผู้รับสารเข้าด้วยกัน ทำให้ผู้ส่งสารทำการสื่อสารไปยังผู้รับสารได้ ในการสื่อสารนั้นผู้ส่งสารต้องมีสื่อและเลือกใช้สื่อเพื่อนำสารไปสู่ผู้รับสาร การเลือกใช้สื่อย่อมสามารถที่จะเพิ่มหรือลดประสิทธิผลของการสื่อสารได้

สิ่งที่กำหนดการตัดสินใจในการเลือกสื่อของผู้ส่งสาร คือ

4.1 ผู้รับสาร ในการเลือกสารนั้น ผู้รับสารจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของผู้รับสาร ด้วยว่าผู้รับสารเป็นใคร มีความสามารถในการรับและถอดรหัสสารด้วยการฟัง การอ่านหรือการพูด

4.2 สาร นอกจากนั้นผู้ส่งสารจะต้องพิจารณาด้วยว่ารหัส เนื้อหาและการจัดสารของตนนั้นเหมาะสมกับสื่อประเภทไหน

4.3 ผู้ส่งสาร ในการเลือกสื่อ นั้น ผู้ส่งสารจะต้องพิจารณาความสามารถในการเข้ารหัสของตนด้วยว่าตนเองมีความสามารถในการพูด เขียน หรือในการแสดงเป็นต้น

เกณฑ์ในการเลือกสื่อ

1. มีสื่ออะไรให้เลือกใช้ได้บ้าง (what is available)
2. มีเงินมากน้อยแค่ไหน (how much money can be spent)
3. ความนิยมของผู้ส่งสาร (source's preferences)
4. สื่อใดเข้าถึงประชาชนมากที่สุดโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด (which channels are received by the most people at the lowest cost)
5. สื่อใดมีอิทธิพลมากที่สุด (which channels have the most impact)
6. สื่อใดเหมาะกับวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารมากที่สุด (which channels are most adaptable to the kind of purpose which the source has)
7. สื่อใดเหมาะกับเนื้อหาสารมากที่สุด (adaptability to the message content)

การสื่อสารระหว่างบุคคล

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) หมายถึง การสื่อสารเฉพาะหน้า (Face-to-Face Communication) ระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสารเป็นการสื่อสารที่ให้ความมั่นใจกันได้มากกว่า มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน รวดเร็วและตรวจสอบได้ ฯลฯ ดีกว่าการสื่อสารประเภทอื่น ๆ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเมื่อมีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสื่อสารเพื่อความสะดวกและประหยัดเวลาระหว่างบุคคลทั้งสองขึ้น เช่น การนำโทรศัพท์ โทรพิมพ์ มาใช้เป็นส่วนประกอบ เรียกว่าการสื่อสารผ่านสื่อ (Interposed Communication) ก็ยังนับรวมเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล แม้ว่าประสิทธิภาพของการสื่อสารอาจจะลดลงไปบ้าง เนื่องจากการไม่ได้เห็นหน้ากันระหว่างคู่สื่อสาร

จุดประสงค์โดยทั่วไปของมนุษย์ในการสื่อสารก็เพื่อให้ข่าวสารหรือความรู้ระหว่างกัน เพื่อการจูงใจ และเพื่อให้ความบันเทิง ส่วนหนึ่งของการสื่อสารของมนุษย์จะเป็นการสื่อสารระหว่าง

บุคคลที่เป็นการสื่อสารกับคนใกล้ตัว เช่น คนในครอบครัว เพื่อนฝูง หรือคนใกล้ตัว เช่น คนที่เข้ามาติดต่องาน คนต่างชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม ดังนั้นการสื่อสารระหว่างบุคคลจะมีองค์ประกอบที่สำคัญคือบุคคล ข่าวสาร และผลที่เกิดขึ้น โดยมีลักษณะสำคัญ (Richard Heaver, 1984) คือ 1) เป็นการสื่อสารที่เกี่ยวข้องบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป แต่ต้องเป็นกลุ่มคนที่มีขนาดไม่ใหญ่นัก 2) มักจะมีปฏิกิริยาตอบกลับเข้ามาในกระบวนการสื่อสาร 3) ไม่จำเป็นต้องเป็นการสื่อสารที่อยู่เผชิญหน้ากัน 4) ไม่จำเป็นต้องเป็นการสื่อสารแบบจงใจ 5) มักก่อให้เกิดผลอย่างใดขึ้น เนื่องจากโอกาสที่สารจะไปถึงผู้รับสารมีมากกว่า ตรงกว่า เปิดโอกาสให้เข้าใจได้มาก เพราะโอกาสในการตอบโต้ ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารสามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว 6) มักถูกระทบโดยองค์ประกอบแวดล้อม เช่น สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางจิตวิทยา สังคมและวัฒนธรรม

นอกจากนี้ พอล ลาซาลส์เฟลด์ และ เฮอ์เบิร์ต แมนเซล (Paul Lazarsfeld and Herbert Manzel, 1963) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างบุคคลไว้ว่า 1) เป็นการพูดคุยแบบเป็นกันเองและส่วนตัว ทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเกิดความเป็นกันเอง และทำให้ผู้ฟังยอมรับความคิดเห็นของผู้พูดง่ายขึ้น 2) เป็นการสื่อสารแบบเห็นหน้ากัน (Face-to-Face Communication) ทำให้ผู้พูดสามารถดัดแปลงเรื่องราวต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังได้ 3) เป็นการสื่อสารที่ส่งผลให้เห็นได้ทันทีที่มีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล สามารถจำแนกรูปแบบการสื่อสารตามลักษณะของรหัสที่ใช้ในการสื่อสาร แบ่งได้ 2 แบบคือ

1) การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำและการเขียน (Verbal and Written Communication) หมายถึง การสื่อสารระหว่างบุคคลโดยใช้คำพูดหรือการเขียน ซึ่งต้องใช้ความสามารถในด้านต่อไปนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2521: 197 อ้างใน ชินินาถ เจริญผล 2538: 24)

- ความสามารถในการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสม ถูกหลักเกณฑ์ และเป็นไปตามหลักตรรกศาสตร์

- ความสามารถในการใช้ถ้อยคำให้มีความหมาย ซึ่งการสื่อสารจะได้ผล เมื่อมีการเข้าใจว่าสิ่งที่ต้องการพูดหรือเขียนหมายถึงอะไร การใช้ถ้อยคำอย่างมีความหมายเป็นการแสดงภูมิรู้ และภูมิปัญญาของผู้ส่งสาร

- ความสามารถในการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส การสื่อสารจะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่ง หากเราใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสมกับเวลาและโอกาส

- ความหมายที่ถ่ายทอดความคิดเป็นคำพูด จำเป็นจะต้องพัฒนาทักษะด้านนี้ให้มาก หากมีความคิด แต่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ การสื่อสารก็จะประสบความสำเร็จได้ยาก

2) การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด (Non-Verbal Communication) หมายถึง การสื่อสารโดยใช้ท่าทางและการเคลื่อนไหว ซึ่งแต่ละคนจะมีความหมายเฉพาะของตนเอง เมื่อเวลาแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การแสดงออกทางสีหน้าแววตา ท่าทาง กิริยาอาการ การสบสายตา การใช้เสียงที่ไม่ใช่การพูด อากักรังเล โกรธ ดีใจ หรือเสียใจ เป็นต้น ซึ่งจะมีความสำคัญและประโยชน์ไม่น้อยเนื่องจาก (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2521)

- อารมณ์ และความรู้สึกส่วนใหญ่แสดงออกโดยไม่ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องแน่นอนกว่าใช้ถ้อยคำ
- ลักษณะท่าทางบางประการเป็นเครื่องชี้ เพื่อการเสนอแนะและให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี
- คำพูดอาจบิดเบือนได้ง่ายกว่าการไม่ใช้คำพูด

อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปพร้อม ๆ กัน ระหว่างคู่กรณีในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร โดยผ่านช่องทางหลายช่องทางซึ่งอาจซ้ำซ้อนกันได้ ดังนั้นการสื่อสารเชิงวัจนะ และเชิงอวัจนะจะถูกใช้ร่วมกันในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างแยกกันไม่ออก

ในงานวิจัยครั้งนี้เน้นศึกษาวิธีปฏิบัติในการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครอง เพื่อสรุปหาแนวทางการติดต่อสื่อสารของผู้ปกครองที่ต้องการ มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีความเข้าใจ และมีเหตุผลเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับลูกที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นต่อไปได้

แนวคิดการเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงต้องมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน ข่าวสารนี้จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการตัดสินใจของมนุษย์ในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเมื่อเกิดปัญหาและเกิดความไม่แน่ใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใด ข่าวสารจะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนเองทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน เพราะข่าวสารมีที่มาจากหลายแหล่งด้วยกัน แรง

ผลิตภัณฑ์ที่ทำให้บุคคลหนึ่ง ๆ มีการเลือกรับสื่ออื่นนั้นเกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เช่น กระบวนการเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ตามทัศนคติ และประสบการณ์เดิมของตน

2. องค์ประกอบทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา ตลอดจนสถานภาพทางสังคม

ชาร์ล เค แอตคิน (Charles K. Atkin) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยิ่งขึ้นหากกว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย (อ้างใน นันทวัน สุชาติ, 2532)

คอลิน เชอร์รี่ (Colin Cherry, 1978) ชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารของมนุษย์นั้นจะกระทำเพื่อแบ่งปันข่าวสารกัน (An Age of Sharing) และการแบ่งปันข่าวสารระหว่างกันนี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันตามมา ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจ และกระทำกิจกรรมประสานสอดคล้องกัน

เมอร์ริลล์ และ โลเวนสไตน์ (Merill and Lowenstein, 1971) กล่าวว่า การเปิดรับข่าวสารเกิดจากความอยากรู้อยากเห็น (เนื่องจากความรู้เกิดจากความอยากรู้อยากเห็น) ตามปกติแล้วคนเราจะอยากรู้อะไรที่ใกล้ตัวหรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม

แม็คคอมบส์ และ เบ็คเคอร์ (McCombs and Becker) ได้ให้ความเห็นว่า บุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ (อ้างใน บุญจิระ พุทธิศรี, 2541)

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรรู้

2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้

3. เพื่อการพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้

4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบ ๆ ตัว

องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสารที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง คือ ผลของการสื่อสาร ซึ่งเกิดจากการสื่อสารทุกครั้ง มักจะเกิดผลในเรื่องต่าง ๆ เป็นการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้รับสาร ผลของการสื่อสารจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับตัวผู้รับสารเป็นสำคัญ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อองค์ประกอบในเรื่องตัวผู้รับสารที่สำคัญประการหนึ่ง คือ กระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ซึ่งแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ ประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทักษะ ความรู้สึกนึกคิด ฯลฯ ที่แตกต่างกันไป ซึ่ง โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1960) ได้แบ่งขั้นตอนการเปิดรับข่าวสารไว้ดังนี้

1.1 การเลือกเปิดรับหรือเลือกใช้ (Selective Exposure)

เป็นการเลือกขั้นแรกในการเลือกช่องทางการสื่อสารของมนุษย์ ทั้งนี้ตามทักษะและความชำนาญในการรับรู้และเข้าใจข่าวสารของคน ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละคน บางคนถนัดที่จะเขียนมากกว่าพูด หรือบางคนถนัดที่จะฟังมากกว่าอ่าน สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดในการเลือกเปิดรับหรือใช้สื่อของมนุษย์ จะสังเกตได้ว่าคนบางคนชอบดูโทรทัศน์มากกว่าอ่านหนังสือ หรือชอบฟังวิทยุมากกว่าอ่านหนังสือ เป็นต้น

1.2 การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention)

ผู้รับสารมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยมักจะเลือกตามความคิดเห็น ความสนใจของตน เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิมแล้ว เพื่อไม่ให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล หรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า Cognitive Dissonance ดังนั้น การลดหรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ก็ต้องแสวงหาข่าวสารหรือเลือกสรรเฉพาะข่าวที่สอดคล้องกับความคิดของตน

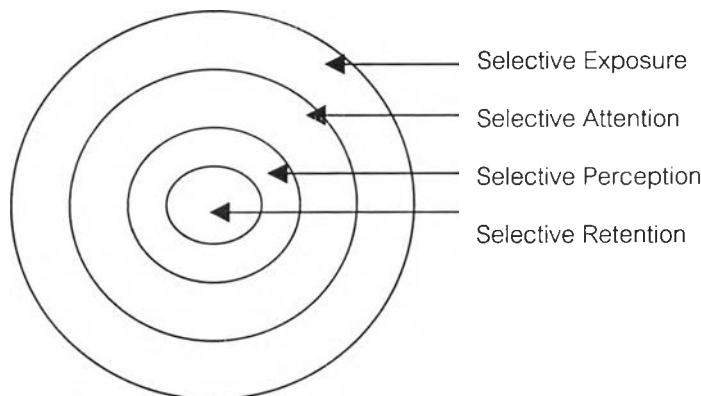
1.3 การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation)

หลังจากการเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ผู้รับสารจะเลือกรับรู้และตีความข่าวสารที่ได้รับแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ทักษะ ความต้องการ ความหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้น ดังนั้น ในบางครั้งผู้รับสารอาจจะบิดเบือนข่าวสาร เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตนเองด้วย

1.4 การเลือกจดจำ (Selective Retention)

เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทักษะคติของตนเอง และจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ หรือเรื่องที่ขัดแย้ง เรื่องที่ขัดกับความคิดเห็นของตนเองได้ง่าย ดังนั้น การเลือกจดจำเนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับจึงเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติ หรือความเชื่อของผู้รับสารมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งอาจนำไปใช้ในการสนับสนุนเมื่อเกิดความรู้สึกที่ขัดแย้งและสิ่งที่ไม่สบายใจขึ้น

แผนภาพที่ 1: แสดงขั้นตอนในการเปิดรับสาร

การที่ผู้รับสารแต่ละคนมีพฤติกรรมในการเลือกรับสื่อและข่าวสาร จอห์น ซี เมอร์ริล และโลเวนสแตน (John C. Merrill and Lowenstein, 1971) อ้างถึงใน ชวรัตน์ เชิดชัย, 2527) กล่าวว่า มีปัจจัยหลายประการที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้มีการใช้สื่อ ดังนี้

-ความเหงา เป็นเหตุผลทางจิตวิทยาโดยตรงที่ว่า ปกติคนเราย่อมไม่ชอบที่จะอยู่ตามลำพัง เนื่องจากเกิดความรู้สึกสับสน วิตกกังวล หวาดกลัว และการเมินเฉยจากสังคม จึงชอบหรือพยายามที่จะรวมกลุ่มเพื่อสังสรรค์กับผู้อื่น เมื่อไม่สามารถติดต่อสังสรรค์กับบุคคลได้โดยตรง สิ่งที่ดีที่สุดคือ การอยู่กับสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร

-ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ปกติมนุษย์จะอยากรู้อยากเห็น โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด ไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างตัวเองมากที่สุด ซึ่งสื่อต่าง ๆ ถือเป็นความอยากรู้อยากเห็นเป็นหลักในการเสนอข่าวสารต่าง ๆ

-ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง ในฐานะที่เป็นผู้รับข่าวสารจึงต้องแสวงหาและใช้ข่าวสารบางอย่างที่จะใช้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อช่วยให้ความคิดของตนเองบรรลุผล เพื่อให้ข่าวสารที่ได้มาเสริมสร้างทัศนคติเดิมของตนเอง

-ลักษณะเฉพาะของสื่อ สื่อแต่ละชนิดมีลักษณะเฉพาะตัวแตกต่างกันไปทำให้ผู้รับข่าวสารแต่ละคนแสวงหา และได้ประโยชน์จากแต่ละสื่อไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะผู้รับข่าวสารแต่ละคน

ยอมหันเข้าหาลักษณะเฉพาะอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการ และทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

เกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารนี้ วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm, 1973) ได้ให้ความเห็นว่า ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารได้มาก มีแนวโน้มทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น การเลือกรับข่าวสารจึงมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกดังนี้

- ประสบการณ์ทำให้การแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
 - การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตน
 - ภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
 - การศึกษาและสภาพแวดล้อมทำให้มีความแตกต่างในพฤติกรรมการเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสาร
 - ความสามารถในการเลือกรับสาร สภาพร่างกาย และจิตใจทำให้เกิดพฤติกรรมเปิดรับข่าวสารต่างกัน
 - บุคลิกภาพมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวจิตใจและพฤติกรรมของผู้รับสาร
 - อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร ทำให้ผู้รับเข้าใจความหมายของข่าวสารหรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารได้
 - ทัศนคติเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับการตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือข่าวสารในการเลือกรับข่าวสารของผู้รับสารนั้นก็เป็นที่น่าสนใจว่าผู้รับสารเลือกรับข่าวสารจากช่องทางใด
- จากแนวคิดเรื่องการเปิดรับข่าวสารสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปกครองจะมีการเลือกรับสารตามกระบวนการเปิดรับดังกล่าว ซึ่งการเปิดรับของผู้ปกครองนั้นจะรับโดยผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนทัศนคติหรือความคิดและความเข้าใจที่มีอยู่เดิมแล้ว และเพื่อจะนำไปสู่การเพิ่มพูนความรู้ และเกิดพฤติกรรมในที่สุด

ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล

ในกระบวนการสื่อสารมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ ผู้ส่งสาร (Source) สาร (Message) สื่อ (Media) และผู้รับสาร (Receiver) องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ มีส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จของการสื่อสารที่จะทำให้ผู้รับสารเกิดความตระหนัก มีทัศนคติและพฤติกรรมไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารตั้งใจ

สื่อ (Media) คือ พาหนะที่นำพาข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งจำแนกได้ 3 ประเภทใหญ่ คือ

- สื่อมวลชน
- สื่อเฉพาะกิจ
- สื่อบุคคล

1. สื่อมวลชน

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่สามารถจะเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารที่มีจำนวนมากและอยู่กันอย่างกระจัดกระจายได้อย่างรวดเร็ว เป็นการแพร่กระจายข่าวสาร ซึ่งสื่อมวลชนของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่ออินเทอร์เน็ต

คุณลักษณะของสื่อมวลชน คือ

1. สามารถเข้าถึงผู้รับหรือกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว
2. สามารถให้ความรู้และข่าวสารได้ดี
3. สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่พึงปรารถนาได้

แคทซ์ และ ลาซาร์สเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld, 1955) เห็นว่าการสื่อสารระหว่างบุคคล มีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด ฉะนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในชั้นจูงใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญกว่าในชั้นของการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และอาจมีผลบ้าง ในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่บุคคลยังไม่เคยรับรู้มาก่อน

อิทธิพลของสื่อมวลชน

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper อ้างใน ปรมะ สตะเวทิน, 2533) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของประชาชนไว้ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้น ไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง แต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อม เพราะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่กั้นอิทธิพลของสื่อมวลชน ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่

1.1 ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Perdisposition)

ประชาชนจะมีความคิดเห็น ค่านิยม และมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติ ปฏิบัติ อย่างเป็นอย่างหนึ่งอยู่ก่อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนอื่น และสถาบันสังคมที่ตน เป็นสมาชิก เมื่อบุคคลผู้นั้นสัมผัสกับสื่อมวลชน ก็จะนำเอาทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเหล่านั้นติดตัวมาด้วย

1.2 การเลือกของผู้รับสาร (Selective Processes)

ประชาชนจะเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตนและ จะหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับสารที่ไม่สอดคล้อง หรือขัดแย้งกับความคิดเห็น และความสนใจของตน ประชาชนจะพยายามตีความหมายตามความเชื่อของตน

1.3 อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence)

ข่าวสารจากสื่อมวลชน อาจไม่ได้ไปถึงประชาชนทั่วไปในทันที แต่จะผ่านสื่อ บุคคลหรือผู้นำความคิดเห็นก่อนจะไปถึงประชาชน ผู้นำความคิดเห็นมักสอดแทรกความรู้สึกนึก คิดของตนเข้าไปด้วย ผู้นำความคิดเห็นมักจะเป็นคนที่ได้รับความเชื่อถือเลื่อมใส และไว้วางใจจาก ประชาชนทั่วไป จึงเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและการตัดสินใจของประชาชน

1.4 ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน (Economic Aspects)

การดำเนินธุรกิจด้านสื่อมวลชน ในสังคมเสรีนิยมซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น สื่อมวลชนสามารถแข่งขันกันได้โดยเสรี ต่างฝ่ายต่างเสนอความคิดเห็นและค่านิยมที่แตกต่างกัน ออกไป และประชาชนก็มีเสรีภาพในการที่จะเลือกเชื่อถือความคิดเห็นใดความคิดเห็นหนึ่งได้ และ ตัดสินว่าควรเชื่อสื่อมวลชนไหนดี

2. อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชน เป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น คือ สื่อมวลชนจะ สนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชน ให้มี ความเข้มแข็งขึ้นและพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมาเมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอ หรือเมื่อมีโอกาส เหมาะสม

3. สื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้เปลี่ยนแปลงประชาชนได้เช่นกัน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคล มีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว หากสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับ ความต้องการของเขา เขาก็จะเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมได้ สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ เสนอหนทางในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเท่านั้น

4. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติ และค่านิยมใหม่ให้เกิดแก่ประชาชนได้ในกรณีที่บุคคล นั้น ๆ ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน ทัศนคติและค่านิยมใหม่นี้ จะเกิดขึ้น ได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นรับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อย ๆ เป็นอิทธิพลในลักษณะสะสมมิ ใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลได้ทันทีทันใด หรือในระยะเวลาอันสั้น

2. สื่อเฉพาะกิจ

สื่อเฉพาะกิจ กล่าวได้ว่าเป็นแขนงหนึ่งของสื่อมวลชน แต่โดยเหตุที่ใช้ “เฉพาะกิจ” ตามที่เรียกขาน จึงมีลักษณะพิเศษออกไป (อรุวรรณ ปิณฑโรวาท, 2537)

สมควร กวียะ (อ้างถึงในอรุวรรณ ปิณฑโรวาท, 2537) ได้ให้คำจำกัดความสื่อเฉพาะกิจว่า คือ สื่อที่สร้างขึ้นหรือซื้อหรือเช่าโดยองค์กรใดองค์กรหนึ่งเพื่อใช้ในการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์ขององค์กรนั้น ๆ เฉพาะ สื่อเฉพาะกิจนี้จัดเป็นแขนงหนึ่งของสื่อมวลชน แต่ได้พัฒนาเนื้อหาเพื่อประโยชน์เป็นเรื่อง ๆ ไป ฉะนั้น สื่อเฉพาะกิจนี้ โดยทั่วไปมีกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายแน่นอน มีการส่งเนื้อหาต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์เฉพาะแก่ประชาชนกลุ่มนั้น ๆ การผลิตไม่ยุ่งยาก การนำเสนอเนื้อหาเป็นไปอย่างง่าย ๆ

ประสิทธิภาพของสื่อเฉพาะกิจ

อาดัมส์ (Adams, 1971) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อเฉพาะกิจไว้ ดังนี้คือ สื่อเฉพาะกิจจัดว่ามีความสำคัญต่อการเผยแพร่นวัตกรรมและข่าวสารข้อมูล เพราะสื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่จัดทำขึ้น เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นการให้ความรู้และข่าวสารที่เป็นเรื่องราวเฉพาะอย่าง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) ที่กำหนดไว้แน่นอน ตัวอย่างสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ การจัดพิมพ์เอกสาร จุลสาร แผ่นพับ หรือแผ่นปลิวออกเผยแพร่ ซึ่งอาจจะจัดส่งไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยทางไปรษณีย์ (Direct Mail) นอกจากนี้ การปิดโปสเตอร์ตามชุมชนต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ การสาธิต (Demonstration) ก็เป็นการใช้สื่อเฉพาะกิจที่มีประสิทธิภาพในการรณรงค์เผยแพร่ประดิษฐ์กรรมแปลก ๆ และทันสมัยในสังคมนั้น ๆ

3. สื่อบุคคล

สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลผู้ที่นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัว ระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป

ในการสื่อสารโดยใช้สื่อบุคคล ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะซักถามทำความเข้าใจ และมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันได้ทันที การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีองค์ประกอบของการสื่อสารอยู่อย่างครบถ้วน คือ ผู้ส่งสาร (Source) สาร (Message) สื่อ (Media) ผู้รับสาร (Receiver) ผล (Effect) และปฏิริยาสนองกลับ (Feedback)

โรเจอร์ส และ ชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker) กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใด ๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอออกไปหรือจะทำการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อให้มีการยอมรับสารนั้น ควรที่จะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนี้จะมีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลง ในระดับทัศนคติ และพฤติกรรมในการรับสาร นอกจากนี้ ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัด และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจยิ่งขึ้นอีกด้วย

ประสิทธิภาพของบุคคล

เสถียร เขยประทับ (2525) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของสื่อบุคคลไว้ดังนี้

1. สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบบุคคลวิถึ ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจในสารก็สามารถที่จะไต่ถามหรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากผู้ส่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนตัวผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการ และความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว เช่นกัน

การที่ช่องทางที่เป็นสื่อระหว่างบุคคลมีปฏิริยาตอบสนองหรือปฏิริยาสะท้อนกลับสามารถทำให้ลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับสาร การเลือกแปลหรือตีความสาร และการเลือกจำสารได้

2. สามารถที่จะจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้

ลาซาร์สเฟลด์ และ แมนเซล (Lazarsfeld and Manzel, 1968) ได้ให้เหตุผลในความมีประสิทธิภาพของสื่อบุคคลว่า

1. การพูดคุยเป็นกันเองเป็นส่วนตัวทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเกิดความเป็นกันเอง และทำให้ผู้ฟังยอมรับความคิดเห็นของผู้พูดได้ง่ายขึ้น

2. การสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน ทำให้ผู้พูดสามารถดัดแปลงเรื่องต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม

3. การสื่อสารแบบนี้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณได้รับรางวัล หรือมีส่วนร่วมในเรื่องที่ว่าคุณสามารถแสดงความคิดเห็นกับผู้พูดได้

ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลแบ่งเป็น 2 ประเภท (เสถียร เขยประทับ, 2525) คือ

1 การติดต่อโดยตรง (Direct Contact)

เป็นการเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ หรือชักจูงโน้มน้าวใจกับประชาชน โดยตรง แต่มีข้อจำกัดคือ ต้องใช้สื่อบุคคลเป็นจำนวนมาก ล้มเปลืองเวลา ค่าใช้จ่ายและแรงงาน ในการเผยแพร่ข่าวสาร

2 การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact of Community Public)

กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม โดยที่กลุ่มต่าง ๆ จะช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้ เช่น การประชุมสัมมนา ก็คือการจัดกลุ่มคนที่มีความสนใจร่วมกัน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปให้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธข่าวสารได้

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ และทัศนคติ

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge)

แพทริก เมียร์ดิธ (Patrick Meredith, 1966) กล่าวว่า ความรู้ (Knowledge) มีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ ความเข้าใจ (Understanding) และการคงอยู่ (Retaining) เพราะความรู้นี้หมายถึง ความสามารถจดจำได้ในบางสิ่งบางอย่างที่เราเข้าใจมาแล้ว

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1973) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากมวลประสบการณ์ต่าง ๆ

บิกฮาร์ด เอช มาร์ค (Bickhard H. Mark, 1980) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ โดยแบ่งออกเป็น ความรู้ต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรือความรู้ต่อเรื่องในระดับกว้าง

ชวาล แพรวรัตนกุล (2526) กล่าวว่า ความรู้ คือ การแสดงออกของสมรรถภาพความจำ โดยใช้วิธีระลึกออกมา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523) กล่าวว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมเบื้องต้น ที่ผู้เรียนสามารถจำได้หรือระลึกได้ โดยการมองเห็น การได้ยิน ความรู้ในที่นี้ คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

ประเภทของความรู้

ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์ วิศทเวทย์ ได้แบ่งความรู้เป็น 3 กลุ่ม (ชูดา จิตพิทักษ์, 2525) คือ

1. วิทยาศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษาพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิต พืช สัตว์ และมนุษย์ โดยมุ่งอธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา และเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น
2. เทคโนโลยี คือ วิชาที่หาความรู้มาเพื่อผลิตหรือสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตรงกับเป้าหมาย เช่น วิชาแพทย์ วิศวกรรม และบริหารธุรกิจ เป็นต้น
3. มนุษยศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษาสิ่งที่มนุษย์ทำ คิด ใฝ่ฝัน และจินตนาการ ในฐานะที่มนุษย์มิได้เป็นสัตว์ชีววิทยาและสัตว์สังคม การศึกษาทางมนุษยศาสตร์นั้นช่วยให้การรักษาสืบทอด ปรับปรุงผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์เป็นไปได้ การสัมผัสผลงานเหล่านี้ช่วยทำให้เกิดบุคลิกภาพอีกอย่างหนึ่งนอกเหนือจากผลงานทางเทคโนโลยี เพราะช่วยขัดเกลาจิตใจได้

การศึกษาค้นคว้าความรู้ มี 3 ระยะ คือ

1. ความรู้แท้ (Knowledge) เรียนรู้ว่าเป็นอะไร เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ของเรื่องนั้น
2. การประยุกต์เพื่อนำมาใช้ (Application of Knowledge) นำความรู้ไปใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์ขึ้น
3. การทำให้งามเป็นศิลปะ (Art) นำความรู้ไปใช้จนเกิดความชำนาญ เชี่ยวชาญ

ระดับความรู้

เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom, 1958) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกเฉพาะเรื่อง หรือเรื่องทั่ว ๆ ไป ระลึกถึงวิธีการและกระบวนการ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ โดยมีระดับความรู้อยู่ 3 ประการ คือ

1. ระดับที่ระลึกได้ (Recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติ กระบวนการ และแบบแผน ความสำเร็จในระดับนี้ คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลจากความจำได้
2. ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehension) หมายถึง บุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่าง ได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความเหล่านั้น ได้ด้วยตัวของตัวเอง สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมายแปลความ และเปรียบเทียบความคิดอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้

3. ระดับการนำไปใช้ (Application) สามารถนำข้อเท็จจริง และความเห็นที่เป็นนามธรรม (Abstract) ปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม
4. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) สามารถใช้ความคิด ในรูปของการนำความคิดมาแยกเป็นส่วน เป็นประเภท หรือการนำข้อมูลมาประกอบกัน เพื่อการปฏิบัติของตนเอง
5. ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การนำเอาข้อมูล แนวความคิด มาประกอบกัน แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ (Creative) ซึ่งเป็นสิ่งใหม่แตกต่างไปจากเดิม
6. ระดับการประเมินผล (Evaluation) คือ ความสามารถในการใช้ข้อมูล เพื่อตั้งเกณฑ์ (Criteria) การรวบรวมผล และวัดข้อมูลมาตรฐาน เพื่อให้ตั้งข้อตัดสินถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

อย่างไรก็ตาม การเกิดความรู้ ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึนึกคิดซึ่งเชื่อมโยงกับสภาพจิตใจในบุคคลต่างกัน อันเป็นปัจจัยมาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมา และสภาพแวดล้อม ที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความคิด และแสดงออกตามความคิด ความรู้สึกของตน ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายใน ที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลได้ และยังมีผลกระทบต่อผู้รับสารเชิงความรู้ในทฤษฎีการสื่อสาร 5 รูปแบบ (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2523) คือ

1. การตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution) การสื่อสารมักจะสร้างความสับสนให้สมาชิกในสังคม ผู้รับสารจึงมักแสวงหาสารสนเทศ โดยการอาศัยสื่อทั้งหลาย เพื่อตอบสนองข้อสงสัย และความสับสนของตน
2. การสร้างทัศนคติ (Attitude Formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังทัศนคตินั้น ส่วนมากนิยมใช้กับสารสนเทศที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างทัศนคติให้คนยอมรับการแพร่ นวัตกรรมนั้น ๆ ในฐานะความรู้
3. การกำหนดวาระ (Agenda Setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ ที่สื่อกระจายออกไปเพื่อให้ประชาชนตระหนัก และผูกพันกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับภูมิหลังของปัจเจกชน และค่านิยมของสังคมแล้ว ผู้รับสารก็จะเลือกสารสนเทศนั้น
4. การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of Belief System) การสื่อสารสังคมมักจะกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ด้านต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน จึงทำให้ผู้รับสารรับทราบระบบความเชื่อที่หลากหลายและลึกซึ้งไว้ในความเชื่อของตนมากขึ้นไปเรื่อย ๆ
5. การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value Clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยม และอุดมการณ์ เป็นภาระของสังคม สื่อมวลชนที่นำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นเหล่านี้ย่อมทำให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจถึงค่านิยมเหล่านั้นชัดแจ้งขึ้น

จะเห็นได้ว่า ความรู้ได้มาจากการเปิดรับจากสื่อต่าง ๆ (สุมาลี ตั้งจิตต์ศีล, 2537:) นั่นคือ การสื่อสารและการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากการสื่อสารเป็นผลมาจากการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นผลอย่างหนึ่งของการสื่อสาร อาจกล่าวได้ว่าเกือบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่การสื่อสารจะไม่มีการเรียนรู้

การได้ทราบหลักการเรียนรู้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนการสื่อสารอย่างสัมฤทธิ์ผล กล่าวคือ

1. บุคคลจะมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้น ในการศึกษาเรื่องราวใด ๆ ก็ตาม จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงลักษณะของกลุ่มเป้าหมายด้วย
2. การเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองทางอารมณ์ ทั้งการสรรเสริญ และการลงโทษ โดยทั่วไปแล้วการสรรเสริญจะให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากกว่าการทำโทษ แต่บางครั้งการถูกทำโทษก็จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีเช่นเดียวกัน ถ้ามีการกระตุ้นอย่างเหมาะสม
3. การแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่าง เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการให้การเรียนรู้ในเรื่องที่ซับซ้อน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการพูด
4. ทักษะคติที่ผู้รับสารมีต่อผู้ส่งสารจะมีผลต่อทัศนคติที่มีต่อสารนั้นด้วย
5. ความจำมีความสัมพันธ์กับความใหม่ของข้อมูล ผู้รับสารมักจะจำ และมีการตอบสนองต่อข้อมูลที่ได้รับมาไม่นาน และการให้ข้อมูลซ้ำ ๆ จะก่อให้เกิดการจดจำและเก็บสารนั้นไว้
6. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดการเรียนรู้
7. การนำเสนอด้วยวิธีที่แปลกใหม่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากกว่าการนำเสนอด้วยวิธีธรรมดา

ความรู้ต่าง ๆ ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึนึกคิด จิตใจของบุคคลต่างกันไป ตามกรอบประสบการณ์ของแต่ละคน รวมไปถึงการเปิดรับข่าวสาร และลักษณะทางประชากรของบุคคลที่เป็นผู้รับข่าวสาร ถ้าบุคคลมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น มีการศึกษา มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเพศศึกษา ก็มีโอกาที่จะมีความรู้ในเรื่องนี้ และสามารถเชื่อมโยงความรู้นั้นเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ สามารถระลึกได้ สามารถรวบรวมสาระสำคัญ วิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมทั้งประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ต่อไป และเมื่อเกิดความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแล้ว สิ่งที่เกิดตามมาก็คือ ทักษะคติ ความคิดเห็นในลักษณะต่าง ๆ นั่นเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคำรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเพศศึกษา ของผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่นว่าเป็นอย่างไร ทั้งนี้จะมีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude)

“ทัศนคติ” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Attitude” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า “Aptus” แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม คำนี้ได้มีผู้ใช้คำอื่น ๆ ในความหมายเดียวกันอีกเช่น เจตคติ เจตคติ เป็นต้น ซึ่งนักวิชาการมองว่า ทัศนคติเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ โดยแต่ละคนให้คำจำกัดความของทัศนคติไว้ เช่น

กอร์ก็อน ดับบลิว อัลพอร์ต (Gorgon W. Allport, 1935) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะของความพร้อมด้านจิตซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงที่ก่อกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

นิวคอมบ์ (Newcomb, T.M., 1954) ได้อธิบายว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ อาจเป็นความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือรู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียด

เธอร์สโตน (Thurstone, L.L., 1969) ให้คำจำกัดความว่า ทัศนคติ หรือความรู้สึกในทางบวกหรือลบในระดับมากน้อยที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่ง อาจได้แก่ สิ่งของ บุคคล คำพูด หรือความคิด เป็นต้น ซึ่งผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

ชม ภูมิภาค (2536) ให้คำนิยามว่า ทัศนคติ หมายถึง วิธีแห่งความรู้สึกของคนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ยงยุทธ์ วงศ์ภิรมย์ศาสตร์ (2529) ให้คำนิยามว่า ทัศนคติ คือ ความเชื่อ และความรู้สึกที่ทนทานและได้รับการจัดระเบียบอันเป็นตัวชักนำให้เราปฏิบัติไปในทิศทางต่าง ๆ ทัศนคติจึงมิได้เป็นเพียงแต่ความคิดเห็นเท่านั้น แต่มีลักษณะที่ฝังลึกมากกว่านั้น

สรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อที่หมาย ซึ่งอาจจะเป็นตัวบุคคล แนวความคิด คำพูด สิ่งของ หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ทัศนคติก่อรูปขึ้นจากประสบการณ์ส่วนบุคคล มีลักษณะค่อนข้างยืดหยุ่นคงทน แต่ก็เปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีเหตุผลหรือเหตุการณ์ที่สำคัญเพียงพอ ซึ่งการศึกษาวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดให้ ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก

ความคิดเห็น และความเชื่อทางด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งทางบวกและทางลบ และไม่แน่ใจในทางใดทางหนึ่งต่อเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น

การเกิดทัศนคติ

ทัศนคติเกิดจากมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ทัศนคติที่เกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ทัศนคติของบุคคลเกิดจากประสบการณ์ทั้งในทางตรง (Direct Experience) และประสบการณ์ในทางอ้อม (Indirect Experience) ที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้แก่ สิ่งของ บุคคล ฯลฯ ประสบการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ การได้พบ ได้เห็น ฯลฯ ประสบการณ์ทางอ้อม ได้แก่ การได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน ฯลฯ ทั้งประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม ทำให้บุคคลเกิดทัศนคติได้ หากบุคคลไม่เคยมีประสบการณ์บุคคลก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้น

2. ทัศนคติเกิดจากระบบค่านิยมและการตัดสินใจตามค่านิยม โดยที่กลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจตามค่านิยมไม่เหมือนกัน ทัศนคติของแต่ละกลุ่มชนต่อสิ่งเดียวกันจึงอาจไม่เหมือนกัน การที่บุคคลมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งใดถูกหรือไม่ถูกย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ค่านิยม หรือ มาตรฐานของกลุ่มหรือสังคมที่บุคคลนั้นร่วมใช้ชีวิตอยู่

เรนซิส ไลเคิร์ต (Rensis Likert) ได้ศึกษาการเกิดทัศนคติของตน ซึ่งเป็นผลการศึกษาที่เน้นถึงการเกิดทัศนคติตามหลักวิชาการด้านการสื่อสารโดยเฉพาะ โดยได้สรุปข้อศึกษาไว้ว่า ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ (Learning) จากแหล่งทัศนคติ (Source of Attitude) ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย และแหล่งที่ทำให้คนเกิดทัศนคติที่สำคัญ (อ้างใน บุญจิระ พุทธิศรี, 2541) คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เกิดทัศนคติในเรื่องนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication with others) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจะทำให้บุคคลเกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้ เช่น ลูกเคยได้รับการสั่งสอนในเรื่องเพศจากพ่อแม่ว่าทำอย่างนี้ดี อย่างนั้นไม่ดี ก็จะทำให้เด็กมีทัศนคติต่อการกระทำต่าง ๆ ตามที่ได้รับทราบมา

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น ลูกที่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่จะเลียนแบบการแสดงท่าทางในการชอบหรือไม่ชอบ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามพ่อ

แม่ของตนไปด้วย นอกจากนั้นก็อาจจะมีการเลียนแบบผู้อื่นก็ได้ เช่น เลียนแบบผู้นำความคิด นักแสดง นักร้อง ผ่านสื่อต่าง ๆ ก็ได้

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) โดยทัศนคติหลายอย่างของบุคคล อาจเกิดขึ้นได้จากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้ จะเป็นแหล่งที่มาและสนับสนุนให้คนเกิดทัศนคติบางอย่างขึ้นได้

เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของทัศนคติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัว เชื่อมโยงให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ คือ การติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้เพราะการสื่อสารจะมีแทรกอยู่ ตลอด ไม่ว่าทัศนคติจะเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่าง หรือเกิดจากสิ่งที่เป็นแบบอย่าง หรือเกิด จากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน หรือเกิดจากการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นก็ตาม จนกล่าวได้ว่า การติดต่อสื่อสารเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างมากที่มีผลทำให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ขึ้นได้

ลักษณะของทัศนคติ ประกอบด้วย

1. เป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคล ทัศนคติเป็นเรื่องของความคิดที่เกิดขึ้นภายใน
2. ทัศนคติมิใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด คนทุกคนเกิดมาจะยังไม่มีทัศนคติใด ๆ ทั้งสิ้น แต่เมื่อได้ผ่านการเรียนรู้ก็จะก่อให้เกิดทัศนคติขึ้นมา การเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดทัศนคติได้ มาจากอิทธิ พบของกลุ่มต่าง ๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน สังคม เป็นต้น
3. ทัศนคติดีมีลักษณะมั่นคงถาวร ทัศนคติที่ได้ก่อตัวขึ้นมาแล้วจะอยู่อย่างถาวร ยากต่อ การเปลี่ยนแปลงอย่างทันทีทันใด ทั้งนี้เพราะทัศนคติได้ก่อตัวขึ้นมาจากกระบวนการความคิด มี การประเมินผล และสรุปจากข้อมูลและผลที่ได้
4. ทัศนคติเกิดขึ้นมาจากตัวบุคคลและสิ่งของเสมอ ทัศนคติเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากสัมผัส และเรียนรู้จากภายนอก

องค์ประกอบของทัศนคติ

ซิมบาโด และ เอบบีเซน (Zimbardo and Ebbesen, 1970) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ ทัศนคติไว้ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความนึกคิด (The Cognitive Component) เป็นส่วนหนึ่งที่เป็น ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป ทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้ หรือ

มีความคิดว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The Affective Component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ที่เกี่ยวเนื่องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันตามบุคลิกของคนนั้น เป็นตัวเร้าความคิดอีกทอดหนึ่ง ถ้าหากบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีก็จะแสดงออกมาในขณะคิดถึงสิ่งนั้นในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกในด้านบวก (Positive Affective Component) ก็จะมีความรู้สึกในด้านบวกเป็นไปในทางที่ดี ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีความรู้สึกในด้านลบ (Negative Affective Component) ก็จะมีความรู้สึกในด้านลบเป็นไปในทางที่ไม่ดี

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavior Component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก

ทั้งความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมจะเป็นภาพรวมทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งที่ตนพบเห็น ยกตัวอย่างเช่น ทัศนคติที่มีต่อเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครอง ที่ได้รับทราบข่าวสารว่า การให้ความรู้ หรือการถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้องให้แก่ลูก จะทำให้ลูกสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ และจะช่วยป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากรื่องเพศที่จะเกิดกับลูกได้ ก็จะทำให้ผู้ปกครองมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่ลูกของตนมากขึ้น

ประเภทของทัศนคติ

บุคคลสามารถแสดงทัศนคติได้ 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ทัศนคติเชิงบวก เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึก หรืออารมณ์จากสภาพจิตใจได้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง รวมทั้งหน่วยงาน องค์การ สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์การและอื่น ๆ

2. ทัศนคติเชิงลบ คือ ทัศนคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลหนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน องค์การ สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์การ และอื่น ๆ

3. ทัศนคติที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็น ในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือต่อบุคคล หน่วยงาน องค์การ และอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง

ทัศนคติทั้ง 3 ประเภทนี้ บุคคลอาจจะมีเพียงประเภทเดียวหรือหลายประเภทรวมกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับความมั่นคงในเรื่องความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด หรือค่านิยมอื่น ๆ ที่มีต่อบุคคล สิ่งของการกระทำหรือเหตุการณ์ เป็นต้น ยิ่งถ้าทัศนคติของบุคคลแต่ละคนถูกกระตุ้นให้แสดงออกมาในรูปของความเห็นร่วมกันก็จะเปลี่ยนเป็น “ประชามติ” ไป

การวัดทัศนคติ

เทอร์สโตน (Thurstone) ได้สรุปคุณลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่จะต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะทำการวัดทัศนคติ (อ้างใน บุญจิระ พุทธิศรี, 2541) ไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่มีความซับซ้อน ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลขเพียงตัวเดียว อย่างไรก็ตามเราสามารถหยั่งรู้ทัศนคติของมนุษย์ได้ ถึงแม้ว่าจะมีความซับซ้อนและมีลักษณะเชิงคุณภาพ อยู่มากก็ตาม

2. ทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หมายถึง ผลรวมของความรู้สึก ความโน้มเอียง อคติ ความกลัว ความคิดอื่น ๆ ต่อเรื่องนั้น ๆ

3. เราสามารถวัดทัศนคติได้โดยใช้ความคิดเห็น (Opinion) เป็นเครื่องมือ แต่การใช้ความคิดเห็นเป็นเครื่องบ่งชี้ทัศนคตินั้น ทำให้มีความคลาดเคลื่อนในการวัด จึงขอเสนอแนะว่า การกระทำของคน อาจจะเป็นเครื่องบ่งชี้ทัศนคติที่ดีกว่าสิ่งที่เขาพูด แต่ก็เป็นไปได้ที่คน ๆ นั้นอาจบิดเบือนการกระทำของตนเอง ดังนั้นจึงยังใช้ความคิดเห็นหรือการกระทำบางรูปแบบเพื่อชี้บ่งชี้ถึงทัศนคติ

4. มีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในการวัดความคิดเห็น หรือการกระทำที่เราใช้เครื่องบ่งชี้ทัศนคติ แต่ความคลาดเคลื่อนระหว่างเครื่องบ่งชี้และความจริงถือว่าเป็น “สากล” (Universal)

5. ทัศนคติของคน ๆ หนึ่งไม่จำเป็นจะทำนายการกระทำของคน ๆ นั้นได้ถูกต้องเสมอไป

6. ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่วัดได้ อาจเกิดจากความผิดพลาดในการวัด ดังนั้น จึงมีแนวความคิดที่จะใช้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error of Measurement) เพื่อแยกความผิดพลาดของเครื่องมือที่ใช้วัด จากความเปลี่ยนแปลงของทัศนคติเอง

7. ไม่สามารถใช้คำว่า “มาก” หรือ “น้อย” อธิบายทัศนคติได้อย่างสมบูรณ์ เพราะทัศนคติมีหลายมิติ อย่างไรก็ตามความคิดที่จะวัดทัศนคตินี้มีความพยายามที่จะวัดค่าของทัศนคติในเชิงเส้นตรง (Linear Measurement)

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี เช่น การได้รับข่าวสารต่าง ๆ จากบุคคลอื่น หรือสื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของทัศนคติในด้านการเรียนรู้ หากองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบด้านอื่นมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าองค์ประกอบด้านการเรียนรู้เปลี่ยนแปลง มีแนวโน้มทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนด้วย

คาร์ล ฮอฟแลนด์ และ เจนิส (Carl Hovland and Janis, 1959) ได้ศึกษาวิจัย พบว่ากระบวนการในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การใส่ใจ (Attention) ถ้าบุคคลไม่มีความสนใจ ใส่ใจ หรือตั้งใจที่จะรับฟังข่าวสาร ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลนั้นได้ เช่น ในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ถ้าแม้จะให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ แต่หากเลือกใช้สื่อที่ผู้ปกครองไม่ค่อยเปิดรับ ผู้ปกครองเหล่านี้ก็ไม่เกิดความสนใจ

2. ความเข้าใจ (Comprehension) แม้ว่าผู้รับสารจะให้ความสนใจในสารที่เผยแพร่ แต่ถ้าไม่มีความเข้าใจ ก็จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เช่นเดียวกับการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา แม้ผู้ปกครองจะให้ความสนใจว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา แต่หากผู้ปกครองไม่เข้าใจว่าจะก่อให้เกิดผลดี หรือประโยชน์ต่อตัวเขาเอง และครอบครัวอย่างไร ผู้ปกครองก็จะไม่เปลี่ยนทัศนคติ

3. การยอมรับ (Yielding) การยอมรับข่าวสารแนวความคิด ข้อโต้แย้ง และข้อสรุปของข่าวสารที่ถูกนำมาเผยแพร่ จะทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่สมบูรณ์ เช่น ผู้ปกครองเมื่อสนใจและเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนที่จะต้องให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่บุตรของตนแล้ว ก็จะมีการยอมรับในข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษามากขึ้น

4. ความคงอยู่ (Retention) ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพสมบูรณ์จะขึ้นอยู่กับว่าข่าวสารนั้นมีความคงอยู่นานเพียงใด หมายถึงว่า ผู้รับสารจะจำข่าวสารนั้นได้มากน้อยเพียงใด ดังกรณีของการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษา หากผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาแล้วเกิดความใส่ใจ เข้าใจ และยอมรับให้เกิดการถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศศึกษาแล้ว ผู้ปกครองก็จะสามารถจดจำข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้มาก

แฮร์รี ซี ไทรแอนดิส (Harry C. Triandis) กล่าวว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มีอยู่ 3 ระดับ (อ้างใน จุมพล รอดคำดี, 2532) คือ

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จะมาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งอาจจะมาจากสื่อสารมวลชนหรือบุคคลอื่น ๆ

2. การเปลี่ยนแปลงความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้จะมาจากประสบการณ์ หรือ ความประทับใจหรือสิ่งทำให้เกิดความสะเทือนใจ
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งไปมีผลต่อบุคคล ทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมเสียใหม่

จากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติดังกล่าว สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้ 2 ประเภท คือ

1. การเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกัน หมายถึง ทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางบวกด้วย แต่ถ้าทัศนคติเป็นไปในทางลบก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางลบด้วย
2. การเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะลดลงไปเป็นในทางลบ และถ้าเป็นไปในทางลบก็จะเปลี่ยนไปในทางตรงกันข้าม

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางเดียวกันจะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า มั่นคงกว่า คงที่กว่า ทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปคนละทาง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีส่วนเกี่ยวข้องกันโดยตรง นั่นคือ ถ้าความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมถูกกระทบ ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ นอกจากนี้ องค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสารล้วนมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ทั้งนั้น

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่นต่อเรื่องเพศศึกษาว่ามีทัศนคติเป็นไปในทิศทางใด

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

ความหมายของเพศศึกษา

เพศศึกษามีความหมายและขอบเขตที่กว้างขวางมาก และได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมายดังต่อไปนี้

ไคแลนเดอร์ (Kilander, 1970) ได้กล่าวไว้ว่า เพศศึกษาเป็นโครงการการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมพร้อมที่จะแก้ปัญหาของชีวิต ซึ่งมีเรื่องเพศเป็นส่วนประกอบ มีตั้งแต่ปัญหา

ส่วนบุคคล ตลอดจนถึงมีปัญหที่สลับซับซ้อนมากขึ้นเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับด้านร่างกาย สังคม จิตใจ ศีลธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลสำเร็จต่อชีวิตครอบครัว รวมทั้งสัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัว

เคอร์เคนดอลล์ (Kirkendall, 1970) ให้นิยามของคำว่า เพศศึกษา ว่าเป็นโครงการการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศไปประสมประสานในการดำเนินชีวิตของตนเองในปัจจุบันและในอนาคต และช่วยให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจพื้นฐาน อันมีความสำคัญในเรื่องเพศเมื่อเขาโตขึ้นและเป็นผู้ใหญ่เพียงพอ ทั้งยังช่วยให้เข้าใจถึงบรรทัดฐานทางเพศในสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้เขาไปปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นเป็นอย่างดีได้ นอกจากนี้ยังช่วยปลูกฝังความสามารถในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางด้านศีลธรรมจรรยาบรรณทางเพศอีกด้วย

กู๊ด (Good, 1973) ให้คำจำกัดความ เพศศึกษา ว่า

1. เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ และปัญหาของการสืบพันธุ์
2. เป็นการศึกษาที่จะให้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ การควบคุมพฤติกรรมทางเพศ และแรงยับยั้งทางเพศ
3. เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักการ ปัญหาส่วนตัว และกลุ่มชน ซึ่งเนื่องมาจากข้อเท็จจริงทางชีววิทยา มีมนุษย์ 2 เพศ คือ เพศชายและเพศหญิง

เสนอ อินทรสุขศรี (2509) ได้ให้ความหมายของเพศศึกษาว่า เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศสองเพศ เป็นการศึกษาที่จะเข้าใจถึงความแตกต่างกันทั้งร่างกายและจิตใจของแต่ละเพศ ซึ่งจะทำให้บุคคลคบหาสมาคมกันเป็นอย่างดีทั้งในระหว่างเพศเดียวกัน และเพศตรงข้าม รู้จักรักตนเอง และเพื่อนมนุษย์ มีมารยาทหรือพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและสังคมยอมรับ รู้จักเลือกคู่ครองอย่างฉลาด และสามารถใช้ชีวิตสมรสได้อย่างเป็นสุข

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ สุรีย์ กาญจนวงศ์ และจารุณี นະวิโรจน์ (2524) ให้ความหมายของเพศศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านกลไกของการทำงาน การเปลี่ยนแปลงความต้องการและผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลง และความต้องการของทั้งสองเพศในทุกด้าน เช่น ทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา สุขวิทยา สถานภาพและบทบาททางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรม และทางการเมือง ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการปรับตัวอย่างแผนชีวิตและการตัดสินใจปฏิบัติต่อกันระหว่างเพศ และเพศเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ อันมีผลทำให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมและชีวิตครอบครัว

วันทนี วาสิกะสิน (2526) ได้ให้ความหมายของเพศศึกษาว่า หมายถึงการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ ซึ่งมีส่วนประกอบหลายอย่าง เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับสรีระร่างกายทั้งของเพศชายและเพศหญิง การเปลี่ยนแปลงของร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น โดยเฉพาะระบบอวัยวะสืบพันธุ์ (human sexual system) การมีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงเวลา เช่น การเข้าสู่สภาวะการสมรส เพศศึกษาจะช่วยให้คู่สมรสสามารถปรับตัวในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ (Sexual act) ได้อย่างเหมาะสม การตั้งครรรค์ การเตรียมตัวเป็นบิดามารดาที่ดี รวมทั้งการมีทัศนคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม การรู้จักให้เกียรติกัน การมีความรับผิดชอบต่อเพศตรงข้าม โดยเฉพาะเพศชายต่อเพศหญิง ทั้งหมดนี้ก็เพื่อให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้ มีทัศนคติและมีพฤติกรรมที่ดีในเรื่องเพศ ไม่สร้างปัญหาให้แก่ครอบครัว และสังคม และการสอนเพศศึกษานี้ก็สามารถหยิบยกตอนใดตอนหนึ่งของเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัยของบุคคลแต่ละคนได้เช่นกัน

สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร (2531) ได้สรุปความหมายของเพศศึกษา ไว้ดังนี้

1. เพศศึกษา หมายถึง ความรู้ทั่วไปที่ควรให้เด็กได้ศึกษาเล่าเรียนภายในขอบเขตที่เหมาะสมของแต่ละวัย โดยการศึกษาปัญหาชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศและพฤติกรรมทางเพศ ในด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพศ
2. เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสบการณ์อันเป็นผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทางด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศได้

จากความหมายของเพศศึกษาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่าเพศศึกษา เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือความรู้ลึกซึ้งที่ดีในเรื่องเพศซึ่งมีเรื่องต่าง ๆ กัน เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับกายภาค และสรีระร่างกายของทั้งหญิงและชาย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเมื่อมีวัยที่เจริญเติบโตขึ้นในเรื่องของพฤติกรรมทางเพศ เพื่อสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง อันจะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพศเดียวกัน และเพศตรงข้าม ทำให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมและชีวิตครอบครัว

ความสำคัญของเพศศึกษา

วันทนี วาสิกะสิน (2534) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเพศศึกษาไว้ว่าเพศศึกษาช่วยให้ผู้ศึกษาในเรื่องนี้

1. เข้าใจหรือสามารถแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเพศได้ถูกต้อง

2. เข้าใจความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ แต่ละช่วงวัยหรือรู้จักพัฒนาการของบุคคล ทั้งเพศชายและเพศหญิงในแต่ละวัย
3. รู้ว่าควรมีเพศสัมพันธ์เมื่อใดบ้างจึงจะไม่มีปัญหา
4. รู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างไรบ้างหากมีคู่ครอง เช่นความพร้อมทางวุฒิภาวะ อารมณ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การปรับตัวในการใช้ชีวิตคู่ การเตรียมตัวในการวางแผนครอบครัว
5. รู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างไรเมื่อมีคู่ครอง เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสม การปรับตัวเข้าหากัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในครอบครัว รวมทั้งการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน การวางแผนครอบครัว และการวางแผนชีวิตคู่ร่วมกัน
6. ลบเลือนปัญหาทางเพศที่ผิดปกติ เช่น รักร่วมเพศ กามวิตถาร หรือจิตเภทต่าง ๆ
7. มีทัศนคติที่ถูกต้องเรื่องเพศ รวมทั้งการใช้ชีวิตคู่ที่มีความสุข เช่น ไม่เข้าใจว่าเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาเป็นเรื่องสกปรกหยาบคาย หรือผิดศีลธรรม ไม่กีดกันเด็ก ๆ เรียนรู้เรื่องเพศศึกษา เพราะบางทีการปกปิดยิ่งทำให้เด็กคิดว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องลึกลับ ทำให้เด็กแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหรือถามผู้อื่นที่ไม่มีความรู้เรื่องเพศศึกษา ก็ยิ่งจะกลายเป็นปัญหาแก่เด็กเหล่านั้นมากขึ้นก็ได้
8. สร้างความสุขในครอบครัว
9. ลดปัญหาทางเพศ และปัญหาสังคม

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการให้เพศศึกษาอย่างเพียงพอ นั้นจะสามารถสนองความต้องการของเยาวชนในด้านความเจริญเติบโต ในด้านการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีงาม และในด้านการปรับปรุงตัวที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิต ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต รวมทั้งสอนเพศศึกษาที่ดีนอกจากจะสนองความต้องการของวัยรุ่นในด้านความรู้เรื่องเพศได้แล้วยังช่วยป้องกันไม่ให้วัยรุ่นไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย (สุชาติ โสมประยูร และวรรณี โสมประยูร (2531)

แนวคิดจิตวิทยาวัยรุ่น

คำว่า “วัยรุ่น” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Adolescence” มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า “adolescence” ซึ่งหมายถึง “การก้าวไปสู่วุฒิภาวะ” (to grow into maturity) เมื่อมีความหมายดังนี้ เรื่องของวัยรุ่นจึงควรเน้นหลักการศึกษาด้านกระบวนการของการพัฒนาทางด้านทัศนคติ ความเชื่อ และการปรับตัวทางด้านสังคมของบุคคลจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่

ความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” (Adolescence) ได้มีผู้ให้คำนิยามและคำจำกัดความไว้หลายทาง เช่น

อลิซาเบธ บี เฮอร์ล็อค (Elizabeth B. Hurlock, 1967) ให้ความหมายว่าวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายไปในทางที่แสดงให้เห็นชัดว่าเป็นชายหนุ่มและหญิงสาว วัยนี้จะเป็นวัยที่สมองเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีพัฒนาการทางธรรมชาติและสังคม วัยนี้จะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นบรรลุวุฒิภาวะ มีความสามารถเพียงพอที่จะดำรงชีวิตอย่างอิสระไม่ต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของบิดามารดา สามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง และมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม

สุชา จันทรโสม ให้ความหมายของวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็ก เป็นวัยที่เป็นสะพานไปหาวัยผู้ใหญ่ ไม่มีเส้นขีดขั้นที่แน่นอนว่าเริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดวัยเมื่อใด แต่เรากำหนดเอาความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและรูปร่างเป็นสำคัญ และถ้าจะกำหนดลงไปว่าเริ่มเมื่อใด ก็คือเอาตอนเด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน (men-struation) ส่วนเด็กชายถือเอาตอนที่มือสุจิ (sperm)

อายุของวัยรุ่น

สุชา จันทรโสม (2529) แบ่งอายุของวัยรุ่นไว้ดังนี้

วัยรุ่นตอนต้น อายุ 13-15 ปี ร่างกายมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเพศชายและหญิง

วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 15-18 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความนึกคิด

วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 18-21 ปี พัฒนาการเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบซึ่งมักมีการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าทางด้านร่างกาย

โดยทั่ว ๆ ไป วัยรุ่นเริ่มจากการมีวุฒิภาวะทางเพศ คือ ชายและหญิงสามารถมีเพศสัมพันธ์กันได้ และให้กำเนิดบุตรได้จนถึงช่วงที่สามารถดูแลรับผิดชอบตัวเองเป็นอิสระจากผู้ปกครอง โดยแต่ละคนก็บรรลุวุฒิภาวะได้ไม่พร้อมกัน แต่การใช้อายุเป็นเกณฑ์ตัดสินเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาและนักศึกษามองเห็นพ้องต้องกันมากที่สุด ซึ่งจะพิจารณาวัยที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจนถึงอายุที่ถือว่าบรรลุวุฒิภาวะโดยเฉลี่ยแล้วจะอยู่ระหว่างช่วงอายุ 13 - 21 ปี

พัฒนาการของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากวัยเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และทางสังคม ดังนั้นตัววัยรุ่นเองควรจะสนใจพัฒนาการที่กล่าวมา ซึ่งหากการพัฒนาการในแต่ละด้านดำเนินการไปอย่างมีระเบียบแบบแผน วัยรุ่นก็ย่อมมีสุขภาพและจิตใจที่ดีพร้อมพที่จะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์พัฒนาการของวัยรุ่นสามารถแบ่งออกได้ 4 ด้าน คือ

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านร่างกายของวัยรุ่นจะเห็นได้อย่างชัดเจน โดยสังเกตจากอัตราการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ น้ำหนักจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 50 และส่วนสูงจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 (Manning, 1977: 133)

เด็กหญิงจะย่างเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชายประมาณ 1 – 2 ปี ในวัยนี้จะสังเกตได้จากการเจริญเติบโตของลักษณะทางเพศได้อย่างชัดเจน โดยเด็กหญิงจะเริ่มมีประจำเดือน มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศและรักแร้ เด็กชายเริ่มมีขนขึ้นตามลำตัว มีหนวดเครา ไหล่ขยายกว้างมากขึ้น ลูกกระเดือกขยายใหญ่ขึ้น เสียงแตกห้าว การทำงานของต่อมไร้ท่อต่าง ๆ เช่น ต่อมไทรอยด์ ต่อมเพศ ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ได้ทำงานอย่างเต็มที่ โดยขับฮอร์โมนออกมาเพื่อกระตุ้นให้อวัยวะบางแห่งของร่างกายทำงานได้ดียิ่งขึ้น

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ อารมณ์จะมีบทบาทต่อช่วงวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ดังคำเปรียบเทียบกับที่ว่า วัยรุ่น คือวัยพายุบุญแคม วัยแห่งความกดดัน เป็นต้น

วัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์สูง บางครั้งวัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ไม่เชื่อฟังใคร แต่ในบางครั้งก็รู้สึกหดหู่ใจ กังวลใจ การปรับตัวของชีวิตวัยรุ่นค่อนข้างสับสน อารมณ์แปรปรวนง่าย ความรู้สึกต่าง ๆ จะมีความรุนแรง เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการอิสระเชื่อมั่นอย่างรุนแรง

3. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นเซลล์สมองของเด็กส่วนใหญ่มีการพัฒนาใกล้จะเต็มที่แล้ว ทำให้วัยรุ่นมีความคิดความอ่านที่ดี มีความสามารถเพิ่มมากขึ้น มีความกระตือรือร้นมากขึ้น ความจดจำดี สามารถใช้ความคิดของตนได้อย่างมีเหตุมีผล แต่อาจจะขาดความรอบคอบและการยับยั้งชั่งใจ

4. พัฒนาการทางด้านสังคม เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงภายในตัวเอง คือ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ความคิดและอารมณ์ จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการปรับตัวเข้าสู่สังคมด้วย ส่วนใหญ่วัยรุ่นนี้จะมีความต้องการความเป็นอิสระ ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน และเริ่มสนใจเพศตรงข้าม

ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการ (Need) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ความต้องการเกิดขึ้นเมื่อร่างกายขาดความสมดุลย์ หากไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดปัญหาตามมาได้

ตามปกติความต้องการทางร่างกายของวัยรุ่นก็มีได้แตกต่างกับเด็กเล็ก หรือผู้ใหญ่ แต่ความต้องการทางอารมณ์และสังคมของวัยรุ่นนั้นจะมีลักษณะพิเศษเป็นลักษณะเฉพาะของวัยรุ่น

จากความคิดเห็นของนักจิตวิทยาและสังคมวิทยาของไทย เกี่ยวกับความต้องการของวัยรุ่นสามารถสรุปความต้องการของวัยรุ่นไทยได้ 4 ประการ คือ

1. ความต้องการเกี่ยวกับเรื่องเพศ นับตั้งแต่การมีเพื่อนต่างเพศไปจนกระทั่งความคิดเกี่ยวกับการมีคู่ครอง
2. ความต้องการได้รับอิสระ วัยรุ่นต้องการโอกาสในการที่จะมีอิสระในการคิด การตัดสินใจ และกระทำบางสิ่งด้วยตนเอง
3. ต้องการการยอมรับนับถือจากสังคม โดยเฉพาะจากผู้ใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นอยู่ในระยะของการที่จะเริ่มเป็นผู้ใหญ่ หรือการได้รับความไว้วางใจจากผู้ใหญ่จะทำให้วัยรุ่นมีความภูมิใจในตนเอง
4. ความต้องการมีปรัชญาชีวิตหรืออุดมคติของตนเอง วัยรุ่นมักจะมองทุกสิ่งในชีวิตในแง่ของปรัชญา คือจะมองทุกอย่างในทางใดทางหนึ่งอย่างเอนเอียงมาก ถ้าชอบก็จะชอบมาก ถ้าไม่ชอบก็จะคัดค้านไม่ลืมนิด และวัยรุ่นจะนับถือยึดถืออุดมคติที่เห็นว่าดีอย่างมาก และจะมีการต่อสู้อย่างรุนแรงหากมีใครจะมาทำลายอุดมคติของตน

พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น

เมื่อเด็กพัฒนาการเข้าสู่วัยรุ่น ถ้าเป็นเด็กหญิงจะมีอายุประมาณ 13 ปี ส่วนเด็กชายจะเข้าสู่วัยรุ่นช้ากว่าเด็กหญิงประมาณ 2 - 3 ปี ในระยะนี้พัฒนาการที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงทางเพศ ความเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ ของร่างกายที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ตามปกติทั้งเด็กชายและเด็กหญิงต่างมีฮอร์โมนเพศชาย และฮอร์โมนเพศหญิง ครั้นพอถึงระยะวัยรุ่นส่วนของฮอร์โมนจะแตกต่างกันมาก คือฮอร์โมนเพศชายจะผลิตมากขึ้นในตัวเด็กชาย และฮอร์โมนเด็กหญิงจะผลิตมากขึ้นในตัวเด็กหญิง

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการพัฒนาการอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางเพศ เด็กในวัยนี้จึงอาจมีการตกใจหรือกังวลใจในการเปลี่ยนแปลงในช่วงแรก บิดามารดา หรือผู้ปกครองจะต้องให้คำปรึกษาแนะนำอย่างถูกต้อง ในช่วงนี้เด็กอาจจะมีกิจกรรมทางเพศเพื่อผ่อนคลาย

ความตึงเครียดทางเพศ ในช่วงแรก ๆ เพศชายอาจจะระบายออกมาในรูปของการฝันเปียก (คือการหลั่งน้ำอสุจิขณะที่ยังหลับอยู่ เพื่อเป็นการบำบัดความใคร่ด้วยตนเอง) ในเวลาต่อมา แรงผลักดันทางเพศในวัยนี้จะนำไปสู่การร่วมประเวณีกับเพศตรงข้ามด้วยความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ที่จะต้องให้ความรู้กับการประพฤติปฏิบัติตนในเรื่องเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสม การห้ามหรือการบังคับจะไม่ทำให้เกิดผลดี แต่ในทางตรงกันข้ามยิ่งจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการร่วมเพศ ปัญหาความผิดปกติทางเพศ ปัญหาการตั้งครรภ์นอกสมรส รวมตลอดจนถึงปัญหาการทำแท้ง เป็นต้น

พฤติกรรมทางเพศกับวัยรุ่น

1. การคบเพื่อนต่างเพศและการเกี่ยวข้องกับเพื่อนต่างเพศ

ในช่วงระยะเวลาการเข้าสู่วัยรุ่น จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะเริ่มมีพฤติกรรมทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างเห็นได้ชัด คือ เริ่มให้ความสนใจตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการรักสวยรักงาม การแต่งกาย และต้องการให้เพศตรงข้ามสนใจตนเองเช่นกัน เด็กวัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิง จะเริ่มพยายามที่จะดึงดูดความสนใจจากเพื่อนต่างเพศเป็นสำคัญ โดยจะสังเกตเห็นว่าเด็กวัยรุ่นจะมีการแต่งกายตามสมัยนิยม เพื่อให้เกิดจุดเด่นและเป็นที่น่าสนใจของเพศตรงข้าม หรือบางรายอาจแสดงความสามารถเฉพาะตัวออกมาให้เห็น เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี เป็นต้น จากพฤติกรรมทางเพศต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นการนำไปสู่การคบเพื่อนต่างเพศ และการออกเกี่ยวข้องกับเพื่อนต่างเพศ

ปัจจุบันนี้การคบเพื่อนต่างเพศ หรือการเกี่ยวข้องกับเพื่อนต่างเพศ นับว่าวัยรุ่นมีอิสระและเสรีภาพมากขึ้น หญิงสาวอาจไปไหนมาไหนโดยไม่มีผู้ปกครองก็ได้ หรือการติดต่อกับชายหนุ่มหญิงสาวก็อาจจะคบหาสมาคมครั้งละหลาย ๆ คน และประการสำคัญในเรื่องของการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาทางเพศมักจะเกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่นเป็นส่วนมากถ้าหากว่าเด็กนั้นตัดสินใจถูกต้องและเหมาะสมก็ถือว่าโชคดีไป แต่ถ้าตัดสินใจผิดก็มักจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาในภายหลังดังปรากฏให้เห็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน ดังนั้นการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่นก็นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมาก

ปัญหาหนึ่งซึ่งมีความสำคัญมาก ซึ่งพ่อ แม่ ของเด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่มักจะพบและไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมก็คือ “ควรจะ让孩子วัยรุ่นมีเพื่อนต่างเพศหรือไม่” นายแพทย์สุชาติ โสมประยูร ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การที่เด็กวัยรุ่นทั่วไปในปัจจุบันนี้จะมีเพื่อนต่างเพศบ้างนั้นมิใช่เป็นเรื่องที่เสียหายแต่อย่างใด แต่การคบหาสมาคมนั้นจะต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่ควร

ถือให้เป็นเรื่องจริงจังเกินไป ทางที่ถูกควรจะเดินทางสายกลางไว้ จะเป็นการดีที่สุด (สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร. 2525)

สำหรับเรื่องความสนใจต่อเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นนั้นเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งปกติมักจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมักมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน มีจำนวนน้อยมากที่จะรักกันยืนยาวจนกลายเป็นคู่รักและแต่งงานกันที่สุดในการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นประการสำคัญคือ จะต้องคบกันอยู่ในขอบเขตของขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมไทย การยึดถือวัฒนธรรมต่างชาติโดยละเลยวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทยนั้น ย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคมไทยได้ ฉะนั้นการวางตัวต่อเพศตรงข้ามในระหว่างการคบหาสมาคมนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ ศาสตราจารย์ คุณหญิงเต็มศิริ บุญยสิงห์ ได้เสนอแนะ หลักการวางตัวในการคบเพื่อนต่างเพศไว้ดังนี้ คือ (เต็มศิริ บุญยสิงห์. 2526)

1. ในเรื่องมารยาททางสังคมที่ถือเป็นวัฒนธรรมที่ดีมีหลักว่า ชายจะต้องถือว่าหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า จะต้องให้เกียรติ และให้ความช่วยเหลือ
2. มารยาททางสังคมระหว่างเพศ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของมารยาทสากล และต้องเป็นไปตามขอบเขตของวัฒนธรรมไทย คือ
 - 2.1 การคบหาระหว่างหญิงและชาย ในขอบเขตของวัฒนธรรมไทยนั้น ฝ่ายชายจะต้องไม่สัมผัสร่างกายหรือถูกเนื้อต้องตัวโดยไม่จำเป็น
 - 2.2 การใช้ภาษาหรือถ้อยคำ ถ้อยคำที่ใช้กับฝ่ายหญิงจะต้องสุภาพเรียบร้อย
 - 2.3 วางตัว เช่น สุภาพบุรุษ และสุภาพสตรี สุภาพบุรุษ คือ ลูกผู้ชายที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างดี จนเกิดบุคลิกภาพที่น่าไว้วางใจ และมอบความรับผิดชอบให้ ส่วนสุภาพสตรีนั้นคือ ลูกผู้หญิงที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างดี จนเกิดบุคลิกภาพที่เป็นเสน่ห์ และทำให้ลูกผู้ชายไม่กล้าล่วงเกิน

การยอมรับให้มีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

ปัจจุบันเรายอมรับอิทธิพลและวัฒนธรรมในเรื่องต่าง ๆ จากประเทศตะวันตกมาก โดยเฉพาะในเรื่องการออกเที่ยว (dating) ของหนุ่มสาวคนไทย ส่งผลให้หนุ่มสาวมีโอกาสคบหาสมาคมกัน ใกล้ชิดกัน และมีความสนิทสนมกันมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโอกาสเอื้ออำนวยในการที่จะอยู่กันตามลำพังสองต่อสอง ทำให้มีแนวโน้มว่าหนุ่มสาวคนไทยในยุคนี้จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสกันมากขึ้น (วันทะนีย์ วาสิกะสิน 2527)

การถือว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสเป็นพฤติกรรมที่เสียหายหรือไม่นั้นคงขึ้นอยู่กับ การยอมรับของสังคมเป็นสำคัญ กล่าวคือ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสในบางครั้งสังคมถือว่า

เป็นเรื่องไม่เสียหาย แต่กลับเป็นผลดี ทั้งนี้เพราะคู่สมรสได้มีโอกาสเลือกคู่ครองที่มีรสนิยมในเรื่องเพศที่ไปด้วยกันได้ นอกจากนี้ยังถือว่าการแสดงออกถึงความต้องการทางเพศเป็นการแสดงออกทางชีวภาพและเป็นเรื่องธรรมชาติไม่ได้เป็นเรื่องที่ควรมีข้อครหาแต่อย่างใด ในขณะที่บางสังคมให้ความสำคัญกับพรหมจารีของหญิงสาวไว้สูงมาก ดังนั้นสมาชิกในสังคมจะช่วยกันสร้างกรอบประเพณีพร้อมทั้งปลูกฝัง ความคิด ความเชื่อ เจตคติ ให้กับหญิงเพื่อป้องกันมิให้หญิงสาวต้องสูญเสียพรหมจารีให้กับชายอื่นที่มีใจสามีของตน ดังนั้นการคบหาสมาคมระหว่างเพื่อนต่างเพศของหญิงสาวจึงมีขอบเขตจำกัดในวงแคบๆ

ตามประเพณีไทยสมัยอดีตนั้น ผู้ชายไม่ถูกเนื้อต้องตัวหญิงก่อนการสมรส ถ้าชายจับมือถือแขนจะต้องทำขวัญ หรือจะต้องทำการสุขอหมั้นหมายให้เรียบร้อยกันเสียก่อน หญิงสาวผู้นั้นจึงจะไม่เสียหาย ถ้าถูกฝ่ายชายถูกเนื้อต้องตัวต้องถือว่าเสียความบริสุทธิ์ไปแล้ว (พรณี ฉัตรพลรักษ์. 2534)

แต่ในปัจจุบันค่านิยมในสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ที่ยึดค่านิยมที่ต้องการรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีไว้ กล่าวคือ ผู้หญิงต้องรจนวลสงวนตัวไว้จนกว่าจะได้ทำการสมรส แต่ในขณะที่ค่านิยม วัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปวัฒนธรรมทั้งสองไม่ผสมผสานกัน จึงก่อให้เกิดความขัดแย้ง ปัญหาที่พบเห็นในปัจจุบันคือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสกระทำกันมากขึ้น จนหนุ่มสาวหรือเด็กวัยรุ่นจำนวนมากไม่น้อยเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งเป็นทัศนคติใหม่ในเรื่องเพศแบบครอบครัวในสังคมไทย ทำให้เกิดความคิดแตกแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่นในเมือง และกลุ่มที่ไม่ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสซึ่งเป็นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง

รอย (Roy, 1977) ศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยรวบรวมข้อมูลระหว่างปี 1930-1970 ผลการวิจัยสรุปใหญ่ได้ 3 ประการ คือ

1. วัยรุ่นตอนปลาย (ระดับวิทยาลัย) ที่มีประสบการณ์ทางเพศในปัจจุบันมีจำนวนมากกว่าวัยรุ่นในสมัยก่อน
2. การที่ผู้หญิงมีประสบการณ์ทางเพศก่อนแต่งงาน มีจำนวนมากขึ้นมากกว่าผู้ชาย
3. วัยรุ่นตอนต้นทั้งชายและหญิงมีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ทางเพศเร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2532)

เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ละเอียดลึกซึ้ง เป็นผลสืบเนื่องที่ต้องสร้างความเข้าใจนับแต่วัยทารกแต่ความสนใจของผู้ใหญ่มักให้ความสนใจในวัยรุ่น เพราะเป็นระยะที่เด็กแสดงพฤติกรรมสนใจจริงจังกับเพศตรงข้าม พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นนี้มีดังนี้ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพธาราม. 2527)

1. การรักสนใจเพศตรงข้าม
2. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง
3. การสนใจเรื่องเพศ
4. รักร่วมเพศ

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบัน

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหามาก ถ้าผู้ใหญ่เองไม่ค่อยได้แก้ไขหรือไม่เข้าใจวัยรุ่น เมื่อมีปัญหาได้ก็ตามเด็กไม่กล้าขอคำปรึกษาเพราะกลัวจะหมดอิสรภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นปัญหาทางเพศ (วัชร ทรัพย์มี, 2538) บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมักจะไม่เข้าใจ และละเลยในเรื่องนี้ มีนักศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงพฤติกรรม และปัญหาทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันไว้ดังนี้

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในประเทศไทย ปัจจุบันเริ่มเห็นได้เด่นชัดกว่าแต่ก่อนเพราะความยึดมั่นในวัฒนธรรมของชาติในวัยรุ่นหย่อนยานลง มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากประเทศอื่น ๆ เข้ามาในประเทศไทย ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลบางประการต่อวัยรุ่น เช่น การแต่งกาย อีสุระเสรีทางเพศ ไกลซ์ชิดสนิทสนมกันง่าย ประกอบกับมีอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเอกสาร วีดีโอ ภาพยนตร์ สถานะเจริญรมย์มีมากทำให้วัยรุ่นขาดความยับยั้งคิดปล่อยตัวปล่อยใจไปตามความปรารถนาของธรรมชาติ ลืมคิดถึงความพร้อมของตนเองด้านเศรษฐกิจและสังคม (กุล สุภัทนะเกตุ, 2521)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เป็นเหตุให้วัยนี้เป็นวัยที่เปราะบางต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มากระตุ้น โดยเฉพาะเรื่องเพศที่วัยรุ่นเกิดความต้องการและสนใจตามพัฒนาการ ดังนั้น วัยนี้จึงเป็นวัยที่ควรสนใจและให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการปรับตัวให้เข้ากับสภาพภายในของตนและสภาพแวดล้อมภายนอกถ้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพวัยรุ่นก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ

สุภาพงศ์ ระรอยทรง (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติต่อการเสนอข่าวต่างประเทศทางสื่อมวลชนของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) เพศ อายุ และรายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับข่าวต่างประเทศทาง

หนังสือพิมพ์ 2) การศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับข่าวต่างประเทศทางหนังสือพิมพ์และวิทยุ 3) อาชีพไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับข่าวสารต่างประเทศทางสื่อมวลชน 4) ตัวแปรด้านการเปิดรับข่าวต่างประเทศทางหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ด้านข่าวต่างประเทศ 5) ตัวแปรด้านการเปิดรับข่าวต่างประเทศทางหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ

ปัทมา สุชินัย (2534) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติต่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของเจ้าหน้าที่หน่วยรับตรวจ ในหน่วยราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) เพศ อายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับ สดง. 2) อายุ และระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติที่มีต่อ สดง. 3) เพศ และระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติที่มีต่อ สดง. 4) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ สดง. มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ และทัศนคติต่อ สดง. 5) ระดับความรู้เกี่ยวกับ สดง. มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติที่มีต่อ สดง.

ศศิวิมล ปาลศรี (2538) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รับทราบข่าวสารการรณรงค์จากสื่อมวลชนในระดับต่ำ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานอย่างประหยัดในระดับสูง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด 2) ความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานอย่างประหยัด ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

ศุภกัญญา นาณนิติธาดา (2539) วิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ อย. น้อยมาก นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรีจะมีความถนัดในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ อย. มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจกับข่าวสารเกี่ยวกับ อย. สูงสุด 2) ในจำนวนสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ อย. นั้น ส่วนใหญ่จะได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนมากกว่าสื่อบุคคล โดยสื่อที่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ อย. มากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ (ร้อยละ 89.4) รองลงมาคือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อบุคคล ตามลำดับ

รัชนิดา นิติพัฒนารักษ์ (2539) ศึกษา การเปิดรับสื่อมวลชน ความรู้ และการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของผู้บริหารธุรกิจ

ภาคเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ผู้บริหารธุรกิจภาคเอกชนในกรุงเทพฯ ที่ประเภทและขนาดของกิจการแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับเนื้อหาเกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ไม่แตกต่างกัน 2) พฤติกรรมการเปิดรับเนื้อหาเกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในทิศทางเดียวกัน แต่เมื่อทดสอบระดับความสัมพันธ์แล้วพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ ผู้บริหารธุรกิจภาคเอกชนในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สื่อมวลชนมีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในระดับน้อยถึงปานกลาง และเสนอแนะว่า ควรเผยแพร่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในทุก ๆ สื่ออย่างต่อเนื่องและน่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อโทรทัศน์ซึ่งได้รับความนิยมเปิดรับมากที่สุด นอกจากนี้ สื่อมวลชนควรทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 นอกเหนือไปจากการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนฯ

บุญจิระ พุทธิศรี (2541) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ลักษณะประชากรที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครจะมีพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน แต่เพศ/ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุไม่แตกต่างกัน ส่วนอาชีพ/ รายได้ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้เพศที่แตกต่างกันมีความรู้ และทักษะคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ไม่แตกต่างกัน และการศึกษาที่แตกต่างกันมีทักษะคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ไม่แตกต่างกัน 2) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 แต่การเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 3) ความรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทักษะคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น

กอร์ดอน ชิพแมน (Gordon Shipman, 1966) ได้ทำการวิจัยในมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา โดยให้นักศึกษาจำนวน 400 คน ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่ามีนักศึกษาชายและหญิงร้อยละ 14 ที่ได้รับความรู้เรื่องเพศจากบิดามารดา และนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศจากหนังสือเป็นส่วนใหญ่

วาร์เรน (Warren อ้างใน คักดีชย์ ศรีสอน, 2533) ได้ทำการศึกษาแหล่งที่มาของความรู้เรื่องเพศและความถูกต้องของความรู้นั้น โดยได้ทำการศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยใน Greenboro จำนวน 226 คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ไม่ได้คิดว่าโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญที่ให้ความรู้เรื่องเพศจะเป็นกลุ่มที่มีความรู้เรื่องเพศดีกว่า และนักศึกษาที่ลงความเห็นว่าเป็นแหล่งสำคัญและความรู้เรื่องเพศจะเป็นแหล่งสำคัญในการให้ความรู้เรื่องเพศ มีจำนวน ร้อยละ 20 ของนักศึกษาทั้งหมด

ดิกกี้ ฮิลล์ (Dickie Hill อ้างใน นพพร นานิชสุข, 2522) ทำการวิจัยเรื่องพื้นฐานการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยหลุยเซียนา สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยสรุปได้ว่าคนหนุ่มสาวต้องการศึกษาเรื่องเพศเพื่อเป็นหนทางแก้ไขปัญหาทางเพศของแต่ละบุคคล นักศึกษาไม่ปรารถนาที่จะได้รับความรู้เพศศึกษาจากทางบ้านมากนัก แต่นักศึกษาหญิงได้รับการสอนเพศศึกษาจากทางบ้านมากกว่านักศึกษาชาย ปัญหาความวุ่นวายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม นักศึกษามีความคิดว่ามาจากการได้รับความรู้ผิด ๆ ในเรื่องเพศมาจากกลุ่มเพื่อนฝูงในชั้นมัธยมปลาย ส่วนแหล่งที่สมควรให้มีการสอนเพศศึกษาแห่งแรกคือครอบครัว

อลิซาเบธ ริช อัลกิเออร์ และ อัลเบอร์ ริชาร์ด อิลกิเออร์ (Elizabeth Rich Allgeier and Alber Richard Allgeier, 1988) ศึกษาถึงแหล่งความรู้เรื่องเพศของวัยรุ่นพบว่า มุมมองเรื่องอวัยวะสืบพันธุ์มาจากมารดา 30% บิดา 0% เพื่อน 10% คนรัก 2% หนังสือ 20% และโรงเรียน 49% ส่วนมุมมองเรื่องการแสดงออกถึงอารมณ์ทางเพศจะมาจาก มารดา 4% บิดา 0% เพื่อน 23% คนรัก 22% หนังสือ 35% และโรงเรียน 14%

สถาบันวิจัยสุขภาพ แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (Institute of Health Research Chulalongkorn University, 1988) ได้ทำการวิจัยวัยรุ่นใน A Study of Reproductive Health in Adolescence of Secondary School Students and Teachers in Bangkok จากการวิจัยพบว่า แหล่งความรู้เรื่องเพศของนักเรียนมาจากแหล่งนิตยสาร หนังสือ 77.4% ครู 74.5% เพื่อน 73.1% โทรทัศน์ วิทยุ 59.2% ญาติพี่น้อง 32.9% แต่มาจากมารดา 27.1% และพ่อเพียง 14.0%

เฟสเทินเบิร์ก (Festenberg, 1989) วิจัยพบว่าวัยรุ่นอายุ 15-16 ปี ที่มีการสนทนากับบิดามารดาในเรื่องเพศจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสในระดับต่ำ ขณะที่วัยรุ่นที่ไม่ได้พูดคุยกับบิดามารดาในเรื่องเพศ จะมีเพศสัมพันธ์ในวัยนี้ในระดับสูง นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่ามารดาที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส เมื่อมีบุตร บุตรส่วนใหญ่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสเช่นกัน ซึ่งสาเหตุมาจากทัศนคติของมารดาที่ถ่ายทอดแก่บุตร

สุนา ชมพูทวีป และคณะ (2530) ได้ศึกษา ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทางเพศ ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เมื่อพฤศจิกายน 2529 จำนวน 4,377 คน จากการ สุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน โดยคิดจากสัดส่วนของนักเรียน ได้ตัวอย่างจากโรงเรียนรัฐบาล 15 โรงเรียน เอกชน 6 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างนักเรียนแต่ละโรงเรียน จากการเลือกเพียง 1 ห้องเรียนในแต่ละชั้นเรียน ทำการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ให้นักเรียนเป็นผู้ตอบเอง จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับสูง ตอบถูกต้องในระหว่าง ร้อยละ 70-90 ในด้านทัศนคติจำแนกเป็นด้านประสบการณ์ทางเพศก่อนแต่งงาน การคุมกำเนิด การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา และพฤติกรรมทางเพศ นักเรียนเห็นด้วยว่านักเรียนหญิงควรมี ประสบการณ์ทางเพศก่อนแต่งงาน ร้อยละ 13.9 และยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์เกี่ยวกับการร่วมเพศ ร้อยละ 6.4 พบในเพศชายร้อยละ 12.0 เพศหญิงร้อยละ 1.1 ในกลุ่มเพศชายมี ประสบการณ์รักร่วมเพศ ร้อยละ 3.6 และมีประสบการณ์เที่ยวโสเภณี ร้อยละ 9.0

ศักดิ์ชัย ศรีสอน (2533) ศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์และ นิตยสารของนักศึกษวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่านักศึกษาชายอ่านเรื่องเพศ ศึกษาจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารมากกว่านักศึกษาหญิง และอ่านจากนิตยสารมากกว่าหนังสือ พิมพ์ นิตยสารที่อ่านมากที่สุด คือ ดาราภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ที่อ่านมากที่สุด คือ เดลินิวส์ เรื่อง เพศศึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องควรรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันในด้านโรคต่าง ๆ การป้องกันและสุขอนามัยทางเพศ

ดร.พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และ ดร.จาง วิบูลย์ศรี (2534) ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ต้องห้ามของเยาวชนไทย อายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 1,018 คน ในเขตชนบทและเขตเมืองทั่ว ประเทศ ยกเว้นกรุงเทพมหานคร พบว่า เยาวชนกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 60.0) เคยดูภาพต้องห้าม และที่น่าเป็นห่วงคือ ร้อยละ 39.3 เคยดูภาพที่แสดงการร่วมเพศหรือภาพโป๊จากวิดีโอ ซึ่งเป็นภาพ เคลื่อนไหว และน่าจะกระตุ้นเยาวชนได้มากกว่าการดูจากหนังสือ

อมรา สุทธธาดา (2536) ศึกษาพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น พบว่า กลุ่มประเทศ อัฟริกา ร้อยละ 75 ของประชากรวัยรุ่นที่ยังไม่ได้แต่งงานเคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว ในประเทศไนจีเรียจะมีทารกประมาณ 1 ล้านคนต่อปี ที่เกิดจากมารดาวัยรุ่น ในทวีปเอเชีย เด็กหญิงในบังคลาเทศแต่งงานเมื่ออายุยังน้อย ประมาณ 1 ใน 5 ของเด็กจะกำเนิดทารก 1 คน โดยเฉลี่ยเมื่อมีอายุ ครบ 15 ปี ในประเทศเม็กซิโก พบว่า ประชากรกลุ่มอายุ 18-19 ประมาณ 2 ใน 3 ตั้งครรภ์นอก สมรส วัยรุ่นในประเทศกัวเตมาลาอายุ 15-17 ปี ประมาณ ร้อยละ 45 เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิง

บริการ สำหรับวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา พบว่า อัตราส่วนวัยรุ่นตั้งครรรณ์นอกสมรสสูงถึง 114 คนต่อประชากรวัยรุ่น 1,000 คน จำนวนการตั้งครรรณ์นอกสมรส 600,000 รายต่อปี และในจำนวนนี้ มีการทำแท้ง 400,000 ราย ร้อยละ 14 ของวัยรุ่นชาย และร้อยละ 5 ของวัยรุ่นหญิง มีเพศสัมพันธ์ก่อนอายุ 14 ปี ส่วนในอังกฤษ ในพ.ศ. 2533 มีวัยรุ่นตั้งครรรณ์นอกสมรสประมาณ 115,000 ราย คิดเป็นอัตราส่วน 69 ต่อ 1,000 ในกลุ่มสตรีอายุ 15-19 ปี และครึ่งหนึ่งไปทำแท้ง

อุทิศ เซาวลิต (2536) ศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่านักศึกษาชายมากกว่าครึ่งจะมีแนวโน้มเห็นด้วยในเรื่องเดียวกันมากกว่านักศึกษาหญิง นอกจากนี้ ชนิษฐา โพชนุกูล (2536: 10) ศึกษาพบว่านักศึกษาเห็นว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าทดลอง และไม่เสียหาย และ เยาวนุช อินทรเดโชกุล ยังศึกษาพบอีกว่าถ้าจะให้เลือกแต่งงานผู้ชายส่วนใหญ่ชอบที่จะแต่งงานกับผู้หญิงบริสุทธิ์มากกว่า

พินิจ ศุภมัสดุอังกฤษ (2536) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนอายุระหว่าง 14-20 ปี จำนวน 200 คน ที่เคยอ่านเนื้อหาเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์และ/หรือนิตยสาร พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องเพศในวัยรุ่นและสุขอนามัยทางเพศ มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตน

ศิรินันท์ สายประเสริฐ และ นิโคลาส พอร์ด (2536) ได้ทำการศึกษาวิถีชีวิตและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทย อายุระหว่าง 15-24 ปี พบว่า การเรียนรู้เรื่องเพศของวัยรุ่นชายส่วนใหญ่จะได้รับการกระตุ้นจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือโป๊ วีดีโอ หรือการ์ตูนลามก ต่าง ๆ ในระหว่างกลุ่มเพื่อน นอกเหนือจากนั้นจะมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน แต่จะไม่มีการสอนกันตรง ๆ สำหรับวัยรุ่นหญิงนั้นจะมีความสับสนในเรื่องการเรียนรู้ทางเพศ ส่วนใหญ่จะบอกว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องสกปรก น่าอาย

จรรยา เศรษฐบุตร (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการที่วัยรุ่นเปิดรับข่าวสารมาก มีผลทำให้วัยรุ่นได้รับความรู้ด้านเพศศึกษาจากภายนอกมาก กลับมีแนวโน้มว่ามีค่านิยมทางเพศเป็นแบบประเพณีนิยม และวัยรุ่นที่ได้รับข่าวสารเรื่องเพศน้อย แสดงแนวโน้มของการมีค่านิยมทางเพศแบบเสรีนิยม

ตรีบุษ วีระเวสส์ (2541) ได้ทำการศึกษาการนำเสนอเรื่องเพศศึกษาทางสื่อวิทยุกระจายเสียง จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา ผู้จัดรายการวิทยุกระจายเสียง และผู้ฟังรายการทั้งชายและหญิง อายุ 15-30 ปี พบว่า 1) กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจในสาระเพศศึกษามากกว่าช่องทางการสื่อสาร และกลุ่มเป้าหมายหลักของการนำเสนอเรื่องเพศศึกษาทางสื่อวิทยุกระจายเสียง คือ กลุ่มวัยรุ่น 2) สาระเพศศึกษาที่นำเสนอทางสื่อมวลชนส่วนใหญ่ ปรากฏออกมาในรูปแบบธรรม เช่น ทศนคติ ค่านิยม การแสดงออกท่าทาง ความสัมพันธ์ และพฤติกรรม 3) เรื่องเพศศึกษาจะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมไทยในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสื่อวิทยุกระจายเสียง ในรูปแบบของการสื่อสาร 2 ทาง โดยใช้โทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ผู้จัดรายการเพศศึกษาต้องเป็นผู้มีความรู้เรื่องเพศ และสามารถสื่อสารได้ดี นอกจากนี้ต้องมีหน่วยงานหรือศูนย์บริการให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูล และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกัน หรือมีผลกระทบถึงกันและกัน

ศุภาศิริ การิกกาญจน์ (2541) ศึกษาบทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นพ่อ แม่ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มพ่อแม่มีบทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาวในระดับปานกลาง และการเคยได้รับความรู้ด้านเพศศึกษาจากแม่ของตนเอง และอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทพ่อ ส่วนกลุ่มแม่มีบทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาวในระดับปานกลางและตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทแม่ได้แก่ ความรู้ด้านเพศศึกษาและการเคยได้รับความรู้ด้านเพศศึกษาจากแม่ของตน

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และบทบาทของการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว โดยเฉพาะที่ผู้ปกครอง บิดามารดา ฟังสื่อสารกับบุตรของตน ตลอดจนสภาพการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของวัยรุ่น ดังนั้น การศึกษาการเปิดรับข่าวสารความรู้ ทศนคติ และทักษะการสื่อสารในเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครองจึงเกิดขึ้น เพื่อพิสูจน์และสนับสนุนว่า แนวคิดต่าง ๆ เหล่านี้น่าจะเกี่ยวข้องกัน อันเป็นการหาแนวทางการใช้กระบวนการสื่อสารของสถาบันครอบครัวในการแก้ไขปัญหาทางเพศต่อไป